НП35-2
4
Н К-Тат. -ие
1-15

ÇYMLE MEMLEKETLERNIŊ PROLETARLARЬ, RIRLEŞINIZ!

ÇADЬNLЬÇ SOTSIALIZM JOLЬNDA

№ 6-7 IJYN-IJYL 1934

VKP(B) QRЬM OBLAST KOMITETI ORGANЬ
„QRЬMPARTIZDAT" NESPLIATI

Her bir MTS-politotdelar janlarьndaki qadьnlar teşkilatçьlarь zurnalьmьzьn aktiv darqatuvçьsь, oqutuvçьsь ve massanьonьn etrafьna mobilize etiçi jardьmçьlar olmalьjьlar.

Kəj medenij quvveti— oçalar dokturlar oquv evleri mudirleri zurnalьmьzь keniş sovxoz, kolxoz, maşina traktor stansijalarь qadьnlarьna daha zijade jaqьn ketirmek icyn calьşmaqa borçlьdьrlar.

„Qadьnlьq sotsializm jolьnda!“ zurnalь etrafьna keniş udarnik—qadьnlar massasьnь toplamaqa borçlьdьr. Her bir oqur, jazar qadьnlar (az bilgili olsada) zurnalьmьzqa jazmalь.

Bytyn işçi-kolxozçь ve diger emekdar qadьn ve qьzlarь, bytyn xaberçiler zurnalьmьzьn en faal, en aktiv jazьçьlarь olmaqa borçlьdьrlar.

Daha jazub başlamaqanlar, „jazmaqa, bilmejim ne jazajьm“ kibi dyşynçelerden vaz kecmelidirler. „Qadьnlьq sotsializm jolьnda“ zurnalь her bir emekdar qadьn ve qьzqa jardьm eteçek, jazь texnikasьnь ogreteçekdir. Biz MTS, sovxoz, predprijatije, işçi qadьnlarь, kolxozçь ve emekdar qadьnlarnьn, oçapceler, talebelerniq xaber maqale ve diger parcalarьnь beklejmiz.

Pionerler! Bu zurnalnь ana ve apterinizge oqu, anlatьnьz. Onlarьn zurnalqa abune jazьlmalarь icyn keniş anlatuv işleri alьb barьnьz. Zurnalqa jazьb turmalarь icyn her kyn jardьm etiniz.

Sovxoz maşina-traktor stansijalarь işçi qadьnlarь kolxozçь ve emekdar qadьn arqadaşlar! „Qadьnlar Sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь doqrьsьnda kendi fikirlerinizi jazьnьz. Ileride nasьl maqaleler jazajьq.

Adresimiz: Aqmesçid, Orьmpart-izdat „Qadьnlьq sotsializm jolьnda!“ zurnalь idaresine.

Çumle memleketlernin proletarlarь, birleşinzi!

QARЬNLЬQ Sotsializm jolьnda!

VKP(в) QRЬM OBLAST KOMITETININ ORGANЬ „QRЬMPARTIZDAT“ NEŞRIJATЬ,

№ 6—7

AJDA BIR KERRE CЬQAR IŞÇI KOLXOZÇЬ QADЬNLAR ŻURNALЬ

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1934 г.
Акт № 762

PLENUM QARARLARЬ MASSAQA

Daha jaqьnda VKP(в) Qrьm Oвlats komitetinin IV-nçi plenumь өz işini вitirdi.

Plenum „VKP(в) Merkezij Komiteti ijyn plenumь jekynleri ve onьn qararlarьnьn Qrьm ASSR-de өmyrge kecirilmesi вojьnça praktik tedвirler haqqьnda“ Qrьm Oвlast komiteti sekretarь Semjonof arqadaşnьn dakladьnь dinledi. Ajnь vaqьtda, plenum „Qrьm partija teşkilatьnda temizlev ketişatь haqqьnda“ partijanь temizlev oвlast komisijasьnьn reisi Saxarova mejilsiz içra etilmesini qaвul etdi.

VKP(в) Qrьm Oвlast Komitetinin plenumь Merkezij Komitetnin ijyn plenumь qararlarьnь tamamile taqdir etdi ve o qararlarnьn hic вir mejilsiz içra etilmesini qaвul etdi.

Qrьm вөlşeviklerinin jolвaşçьsь Semjonof arqadaş VKP(в) MK plenumь qararlarьnьn ehmijetini ve onьn partijamьz өgyne qojqan vazifelrini qajd eterek şaj dedi:

„VKP(в) MK-nin ijyn plenumь kөj xozajstvasьnьn en zijade kerekli meseleleri: zaxire teslim etyv, et teslimi ve hajvan asravçьlьqnen, meşqul oldь. MK plenumь qararlarь Stalin arqadaşnьn вilavasta jolвaşçьlьqь altьnda ve iştiraginen qaвul etildi. O qararlar, partijanьn XVII-nçi sijezdi tarafьndan tasdiq etilgen programmanьn ta'qiвli inkişafьnan iвaretdirler. Partija çymle xadimlernin qolьna kөj xozajstvasь ve xususan hajvan asravçьlьqnьn jykselişi sahasьnda tedвirlernin вojevoj sistemini вere. Partijanьn MK-nin plenumьnьn вu qararlarь deren konkretliknen, işde **Stalin** stilinen toldьlar.

Bu qararlar вizim hepimizden—oвlast partija teşkilatьndan, rajon partija teşkilatьndan ve politotdellardan onlarnьn içrasь icyn konkret jolвaşçьlьq ve вytyn quvvetlernin kergileşmesini talaв ete“.

Semjonof arqadaş Qrьm partija teşkilatьnьn MK plenumь qararlarьndan aquв cьqqan вytyn praktik vazifelerini acьq ve konkret olaraq вytyn tafsilatьle kөsterdi.

Plenum eginlernin tьmarь вojьnça вinlerçe kolxozniklernin calьşuvьnьn haqiqij вөlşevik nymyneleri kөstergenlerini, onlarça ileri kolxozlar artьq zaxire teslim etyv, MTS-ge naturplata вeryv, urluqnь tamamьnen tөkyv işlerini içra etiв вitirgenlerini qajd etdi. Bunьnnen вir sьrada rajonlarda oraq-calqь ve harman işlerinin uzatьlqanь kiвi faktlarnь da işaret etdi. Bundan өtri, plenum partija teşkilatьnьn вojevoj vazifesi olaraq zaxire sovxozlarьnda, geri qalqan kolxozlarda ve ajrь xozajstvalь sektorda oraq-calqь işinin en tez вir vaqьtda вitirilmesini ve ajni вir vaqьtda eginlerni skirdlev ve zaxireni elevatorqa taşuvnen вir sьrada harman вasdьruvnьn caвikleşdirilmesini qojdь. **„Qrьm devletke zaxire вeryv planьnь Sovetler Sojuzьnda вirinçi olaraq eda etmege вorçlьdьr“** dedi.

Plenum oraq—harman işleirnin protsesinde zajatlarnen kyreşnin tamamile qanaatlandьrьrsizlik dereçede teşkil etilgenini de ajrьça qajd etdi.

Plenum ajrь sovxozlarda ve kolxozlarda devletge zaxire teslim etyv planьnь içra etyv işine keder etyv ve hatta doqrьdan doqrь во-

ƶuv kibi antidevleti tendensijalar baş kөsterdigi taqdirde derhal ona jьqьçь darbe endirilmesini partija teşkilatьnьn çymlesinden talab etdi.

Et teslimine kelinçe plenum Baqcasaraj, Aqmesçid rajonlarьnda et teslimi birinçi jarьm jьlь planьnьn qanaatlendirirsiz içra olьnqanьnь ajtdь. Bunьnle beraber, et teslmi jarьm jьlь planьnьn her bir xozajstvanьn өz obezatelstvasьnь eda etyv jolьnen degilde, akkurat xozajstvalar tarafьndan keleçek kvartal hisabьna avans olaraq et teslimi jolьnen içra olunqanьna partija ve sovet teşkilatlarьnьn diqqatьnь çelb etdi. Plenum bytyn partija ve soyet teşkilatlarьnda ekin çi jarьm senelik et teslimi planьnьn ta'jin etilgen myddetde her bir xozajstva tarafьndan tamamile içra etilmesini te'min etmelerini talab etdi. Devletke teslim etilgen hajvanlarnьn semiz olmasь kerekligini de ajrьça qajd etdi.

Plenum MK plenumь tarafьndan qojьlqan hajvan asravçьlьqnьn inkişafь sahasьnda vazifelernin praktik suretde өmyrge kecirilmesi maqsadile bir sьra myhim tedbirler qajd etdi. Plenum at hajvanь vazijetinin ujqunsьz bir halda olqanьna ajrь olaraq diqqat çelb etdi. Sovxozlarda, kloxozlarda, kolxoznikler ve ajrь xozajstvalь emekdar xozajstvalarda hajvan asravçьlьqnьn vazijetini her çihetçe jaxşьlaşdьruv oqrьnda (çьnьslarьnь jaxşьlaşdьruv, jemnen te'min etyv, ve saire) bolşevikçe kyreşke teşkilatnьn diqqatьnь moblize etdi.

Plenum, Qrьm partija teşkilatьnda temizlev ketişatьnьn çymhyrijetimizde keniş partijalь ve partijasьz kytlenin sijasij ve istihsalij aktivligi өsmesinen bunьn partija ve xozajstva işlerinde artьq byjyk mysbet netiçeler bermeknen ozqarьlqanьnь qajd etdi. Ajnь zamanda Kefe, Aqmecet, Leninsk kibi şeher ve rajon partija teşkilatlarьnьn temizlevge zajьf hazьrlengenini ve profsojuzlarnьn temizlev ketişatьnda hala daha zajьf iştirak etkenlerini qajd etdi.

Plenum, Qrьmnьn ba'zь rajonlarьnda son vaqьtlarda ysti acьlqan bir sьra „işlernin", ajnь onьn kibi temizlev munasibetinen өz-өzini tenqidnin kenişletilmesinin medenij frontda (Pedinstitut, muzej, neşrijat ve başqalarь) acьqdan-acьq ujqunsьz hallar olqanьnь, bu çebhede burzuazij-nasjonalistik elementler ve onlarnьn agentlerinin ysti daha keregi kibi acьlmaqanьnь ve onlarqa keregi otpornьn berilmegenini kөstergenini ajtdь. Bytyn partija teşkilatlarьnь temizlevnin sonьna beklemeden derhal bu ucastkanь jaxşь, bөlşevik kadrolarnen qavileşdirmek, medenij frontda işlernin temamile saqlamlaşuvьna irişmek kerekligine meçbur etdi.

Bөjlelikle, plenum, Qrьm çymhyrijeti өgynde turqan myhim nevbeti vazifelernin içrasьnьn Konkret jollarьnь kөsterdi. Çymhyrijetimiznin partija teşkilatь ve keniş işçi ve kolxoznik kytlelerini plenumnьn qararlarьnь өmyrge keciryv oqrьnda bytyn qajret ve entuziazmlarьnь moblize etmege caqьrdь.

Bizim vazifemiz—plenum qararlarьnь keniş suretde өgrenerek, onь nymynevij suretde өmyrge keciryv oqrьnda kyreş olmalьdьr. Bu sajede biz, 1934 senesinin bytyn k-x. işleri programmasьnь bөlşeivk teşkilatlьlьqь ile içra eter, zaxire teslimi, et teslimi, harman basdьruv, nazik-texnikij kylturalar bereketini toplavnь vaqtьnda muvaffaqijetle өtkerir, hajvn asravçьlьqnьn kerek inkişafьnь te'min etermiz.

„QRЬM DEVLETGE ZAXIRE BERYV PLANЬNЬ SOVETLER SOJUZЬNDA BIRINÇI OLARAQ EDA ETMEGE BORÇLЬDЬR"

Plenum qararlarьndan.

ZAXIRE EGINLERINI TOPLAV HAQQЬNDA

VKP(v) OK Bjurosьnьn 1934 senesi ijyn 23 tarixlь qararь

I. Zaxire erte pişib jetişken rajonlarda zaxire eginlerini toplavnьn birinçi kynleri, Qrьmnьn ileri ketken kolxozlarьnьn, qьsqartьlqan mydetler oqrьnda ve zajatsьz jyksek kejfijetde toplav oqrьnda kercekden bolşevik kyreşi nymyneleri kөsterib olqanlarьnь kөstereler. Egin toplav nьn bu mysbet nymyneleri kolxozniklernin ve agronomlarnьn ve xususan „Pravda" ve VKP(v) Ovkomь tarafьndan ötkerilgen agronomlar myşaveresinin en qьjmetli teklifleri yzerine, (dane tutarlar qurmaq, şcotkalь cьqrьqlarnьn sajьsьnь artdьrmaq, lobogrejkalarnьn ploşcadkasьnь uzun laşdьrmaq lobogrejkalarnьn ve maçarlarnьn etrafьnь diqqatlь suretde qaplamaq, teşiklerni tьqamaq ve ilax). Uzerine esaslanqandьrlar.

2. Bunьnnen birge VKP(v) OK bir sьra kolxozlarda egin toplav işi, en byjyk eksiklikler mejdanda olmaqnen teşkilatsьz bir suretde ileriletilgenini qajd ete.

Ajrь kolxozlarda eginlernin pişib jetişmesine kөre calqьqa başlanьlaçaqь jerde bytyn massivlernin pişib jetişmesini beklev calqь işi syryndirile, ki bu hal eginlernin coq turmasьna ve zaxirenin tokylmesine sebev ola. (Kezleve MTS-inde „Peredovik", Qarasuv 1№-lь MTS-de „Şaumjan" kolxozlarь). Işyn MTS-inde №4 „Pyt Lenina", Frajdorf MTS-inde „Emek", Kezleve rajonьnda „Novьj pyt" kolxozlarьnda calqь maşinalarьnь zvenolar boyьnça jerleşdiryv jerine, 4—5 calqь maşinasь bir jerde toplanmaq yzre iş japьla. Çanlь cekiçi quvet jetişmegen bir zamanda, bir sьra kolxozlarda qьsьr ve az saqьlqan sьqьrlar (Işyn MTS-nde № 2 „Voroşilof" kolxozь) jengil işlerge tamamьnen jetersiz dereçede cekileler. Taburlarnь teşkilatlandьruv işi de qanaatlendirmez bir halda kecmekde olьb, bu ise, egin toplav işlerinde calşьmaqda olqan kolxozniklernin işke kec cьqmalarьna, onlarqa medenij turmьş çehetinden xьzmetnin osallaşmasьna ve sonki hisabda egin toplav işinde emek semereliginin aşaqь dereçege tyşmesine sebev ola.

Bir sьra kolxozlarda zajatlarnen kyreş meseleleri daha diqqat merkezine qojьlmaqandьr. Bu işde ileri ketken kolxozlarnьn teçrybesi daha butyn kolxozlarqa avuşdьrьlmaqandьr. Işyn MTS-inde „Krasnьj majak", Qalaj MTS-inde „1040" Saq MTS-inde „novьj pyt" kolxozlarьnda calqь vaqtьnda çal qalmasьna mejdan berile. Calqь maşinasьnьn artьndan ceren japьlmaj, eginler 2-3 kynge qadar balkalarda qalalar, başaqlarnь tьrnab aluv işi teşkilatlandьrьlmaqandьr. Qurman MTS-inde „Stalin" adьna kolxozda, Kezleve rajonda „Krasnaja zarja", „Novьj pyt", „Morgen rot", „Maksim Gorkij", kolxozlarьnda, Qarasuv rajonьnda, „Novaja sila" kolxozьnda, Icki MTS-inde „Altarla", Eski Qrьm rajonьnda „Novaja zizn", Bogem MTS-inde „Bejtles" kolxozlarьnda traktorlar vastasьnen egin toplav zamanьnda işnin janlьş ve saqtsьzlьqnen japьlmasь sebebinden eginnin ycynçi volkalarь janьdan basdьrьla, atlarnь boqdajnen beslejler, calqь maşinalarь osal suretde regulire etileler, ileri ketken kolxozlarda calqь maşinalarь yzerinde qullanьlqan 6—8 dane cьqьrьq jerine 4 cьqьrьq qojьlqan, dane tutarlar temizlenilmegenlerdir; zvenolar taranen teçhiz etilmegenler, maçarlarnьn kenarlarь qapatьlmaqandьr, ki—bunlarnьn hepsi egin toplavnьn osal kejfijetde olmasьna ve byjyk zajatlarqa doqrь alьb bardьlar.

VKP(v) Oblast Komiteti Kezelv, Byjyk onlar, Çankoj, Işyn, Frajdorf, rajkomlarьna, Kezleve, Saq, Işyn, Frajdorf ve qarasuv bazar № 1 MTS-lerinin Politotdel nacalniklerine ve direktorlarьna bu işaret etilgen kolxozlarda şu qajd etilgen eksiklerni egin toplav işinin başьnda derhal bitirmelerini teklif ete.

3. VKP(v) Oblast Komiteti kombajndan egin toplav işinde tamamьnen fajdalanьlmasьnь kercekden teşkilatlandьruv ve buna ujqun olaraq lazim kelgen aletlernin qurulmasь jrine (xederlerinin astqa tyşyrilmesi) ajrь MTS-lerde, mesela Işyn MTS-inde kombajnlardan fajdalanuvqa qarşь cevirilgen mizaçlar yzerine jer tapqanьnь qajd ete.

4. VKP(v) Oblast Komiteti bir sьra kolxozlarda, „birinçi nasihatnь" bozmaq icyn kulak ьmtьlьşlarьndan ibaret olqan ve birinçi harmandan cьqqan zaxireni devletke teslim etyv jerine, birinçide özini te'min etmek, qalqanьnь ise devletke teslim etmek kibi anti-devlet tendensijalarь kөrylgenini ajrьça qajd ete.

Rajon Komitetlerini ve MTS Politotdellanьnьn nacalniklerini bunьn kibi hallarnь derhal en qattь şekilde qьrmalarь xususьnda borçlь etmek.

5. VkP(v) Oblast Komiteti rajon komitetlerine, Politotdellarnьn nacalniklerine, MTS ve sovxozlarnьn direktorlarьna, kolxozlarnьn prav lenije reislerine en jaqьn bir eki kyn icersinde egin toplav kampanjasьna hazьrlьqda, bytyn xatlarda „qujruqlarnь" bitirmeleri, traktorlarnьn ve egin toplaqan kediklernin ta'mirini tekmillemeleri egin toplav işine kirişken kolxozlarnьn calqьqa cьqqan birinçi kynlerinin derslerini

BEREKETNI QЬSQA VAQЬT ICINDE ZAJATSЬZ TOPLAMAQ, DEVLETKE ZAXIRE TESLIMINI VAQTЬNDA EDA ETMEK—NAMUS IŞIMIZDIR

„Jalьnьz sacmaqnьn azlьq etkenini her bir kөjly bile. Başlьça iş byjyk emeknin netiçeleri nafle jerde oqajьb olmasьn icyn, bereketnin toplanmasьnda, onьn nasьl ve ne vaqьt toplanaçaoqьnь, nasьl ve ne vaqьt basdьrьlaçaoqьnь, bereketni nasьl qorcalamaq kerek olqanьnь, onь zajatsьz toplavnь bilyvdedir“ (KAGANOVIC).

Qrьm sovxoz ve kolxoz cөllerinde kytlevij egin calqьsь başladь. Bytyn ьzanlarnьn tegiz pişmesi beklenmejib, ajrь pişken ucastkalarnьn calьnmasьnen başlaqan egin calqьsь endi qьzqьn kete. Labogrejkalar, kylte baqlaqan ve өzi bьraqqan calqь maşinalarь kombajnlar endi cөlge aqьşdьlar, cөlni jaraşdьralar.

VKP(b) OK, Qrьm Xalq Komisarlarь sovetinin qararьnь gyzel benimseb de, өmyrge kecirgen partija teşkilatь, partorgь kolxoz jolbaşcьsь ve aktivi çiddij bolşevik işi alьb barqan sovxoz ve kolxozlar bereketni toplamaqa tam hazьrlьqnen cьqa bildiler. Bu sovxozlar ve kolxozlar „bereketni en qьsqa vaqьtda ve hic bir zajatsьz toplab almaq“ lozungьnь өzlerine esas destur etdiler. Onlarnьn her biri Qrьmda devletke zaxire teslimini birinçide ve en eji çьnьs mahsulnen eda etmek oqrьnda kyreşeler. Cynki onlar, Qrьm bolşeviklerinin sьnavlь jolbaşcьsь **Semjonof** arqadaşnьn „Qrьm—SSSR-de zaxire teslimini ilkide eda eter“ degenini pek gyzel anladьlar ve bunь jerine ketirmekni—sijasij ve iqtisadij ehmijetini benimsediler.

VKP(b) OK ve Qrьm xalq Komisarlarь Soveti „1934 senesi bereketni toplav ve zaxire teslimi haqqьnda“ qararlarьnda kecken senenin janlьşlьqlarьnьn tekrarlanmamasьnь ajrьça tenbelediler. Kecken sene bytyn ьzanlarnьn pişmesini beklemek, bir taqьm jerlerde bereketni toplav kejfijetine, skirdlevge zaif diqqat bermek açelelik kөsterilerek (sporsmenlik), bunьn netiçesinde zajatlarqa jol bermek, bereketni qorcalav oqrьnda jeterlik kyreş alьb barmamaq, bereketni toplav ve zaxire teslimini birlikde alьb barmaq jerine calqьdan soq „tьnьş“ almaq, artda qalqan kolxozlarqa zaxirenen qarşьlьqlь jardьm teşkilatlandьrmaq, bazь kolxozlarda emekni doqrь teşkilatlandьrmamaq, bereketni toplav ve zaxire tesliminen diger kөj xozajstvasь işlerini birleşdirerek, birlikde alьb barmamaq kibi janlьşlьqlarqa jol berildi.

Buna baqmadan ajrь kolxoz ve sovxozlarda bu janlьslьqlarqa jol berile. Mьna mesela qojunçьlьq trestinin sovxozlarьnda kombajnlarnen calub planьnьn azaltьlmasь, zaxire trestinin sovxozlarьnda kombajn ve traktorlarnьn ta'mirlerinьn bitirilmemesi, Işun rajonьnьn ba'zь bir kolxozlarьnda bereketni toplavnьn kejfijetsiz ketmesi, eginlernin toqal—kesmegen pьcaqlь maşinalarnen calьnmasь, labogrejkalarnьn alcaq bojlь eginler şaraitine ujdьrьlmamasь—bu janlьşlьqlardandьr. Tabiij VKP(b) OK ve XKS tam vaqtьnda kerek olqan tedbirlerni kөrdi.

Ajnь bunьn kibi „**Soglasije**“ kolxozьnьn eginlerni toplaqanda zajatlarqa jol bermesi, „**Tavbadraq**“ kolxozьnьn, 5 prosentke qadar zajat olqanь halda kyreş alьb barmamasь, „**9 janlar**“ kolxoznьn jekim taqьmlarьnь hazьrlamajьb calqьnь kecikdirmesi, „**Tsuruppa**“ kolxozьnьn anbarlarьnь hazьrlamamasь bunlar hepsi ajrь kolxoz

---

tamamьnen hisabqa almalarь, egin toplav işine başlaqan bir sьra kolxozlar da өzine jer tapqan janlьşlьqlarqa ve eksikliklerge mejdan bermemeleri, zaxire teslimini bozmaq icyn ьmtьlqan bytyn antidevlet kulak tendensijalarьna qattь darbe endirilib bu kolxozlarnьn mysbet teçribesini çymle kolxozlarqa avuşdьrmalarь xususьnda teklifde buluna.

Bunьnnen birge diqqat merkezinde zajatlarqa qarşь kyreşni teşkilatlandьrmaq ve onlarnen kyreşni, zaxire toplav işinin jyksek kejfijeti, zajatlarnen kyreşni umum xalq işine cevirmek meseleleri turmaqa borçlьdьr.

Ajrьça diqqat, өzlerinde bu jьlnьn xususijetleri sebebinden (eginlernin alcaq өsmesi, zaxirenin iri olmasь ve inkişaf etmesi), eginlernin capik pişib jetişmesi ve tөkylmesi mejdanqa kelgen pajkalarda egin toplav işinin teşkilatlandьruv yzerine çevirilmelidir.

6. Rajon ve Oblast teşkilatlarьnьn lazim kelgen mysaadesi olmadan rajonlarda ve kolxozlarda her soj myşaverelerni ve o toplaşuvlarnь (partijanь temizlev işinen baqlь olqan toplaşuvlar mystesna olmaq yzre) ve rahber xadimlernin kolxozlardan MTS-lerden ve sovxozlardan başqa jerlerge cьqьp ketmelerini jasaq etmek.

VKP(b) Oblast Komiteti.

Frajdorf rajonь „Semjonof“ kolxozьnda bereketni toplav udarnigi Gala_Litvinenko_ arqadaş.

jolbaşçьlarьnьn VKP(b) OK ve Xalq Komisarlarь sovetinin qararlarьnь benimsemegenlerini kөstereler.

Tabii, bizde pek coq sovxoz ve kolxozlarnьn egin calqьsьna tam hazьrlьqnen kelgenlerini juqarьda qajd etdik. Lakin bu sovxoz ve kolxozlarnьn iş teçribelerinden diger kolxozlarnьn daha fajdalanmaqanlarьnь kөstermej kecmek olmaz.

Mьna Islam Terek MTS-i massivinin kolxozlarь diger kolxozlarqa өrnek olmaqa lajьq kolxozlardьr. Onlarda en inçe şejler bile hazьrlandь. Kolxoz içadçьlьqь bu massivde daha zijade kenişledi. Qart kolxoznik Vasilij **Streltsof**, kol xoz reisi **P. Znakomanof, Koretskaja** bunlar Islam Terek MTS-i massivinin kercekden kolxoznik içadçьlarьdьr. Bu MTS massivinde kolxozlar zajatqa jol bermemek, vaqьtnь iqtisad etmek icyn bytyn quvetlerini qojdьlar. Tabiij, bu Lenin ordenli Politotdel nacalnigi **Tuxvatullin** arqadaşnьn nymynevij teşkilatçьlqьnьn, jorьlmaj calьşuvьnьn semeresidir.

Islam-Terek MTS-i kolxozlarьnen musabaqalaşqan Icki MTS-i kolxozlarь da өz işlerini muvaffaqijetle alьb baralar.

En qьsqa myddet icinde eginlerni toplab almaq—zajatlarnen kyreşnin başlьça vastalarьndan ve şartlarьndandьr.

VKP(b) OK ve Qrьm XKS bunьn icyn egin caluv myddetini 8—10 kyn olaraq tajinlediler. Hem de calqьqa bytyn ьzanlarnьn tegiz pişmesini beklemej, ajnь pişken balavuz pişkinligi devrinde başlamaqnьn kerekligini kөsterdiler.

Bunьnle beraber VKP(b) OK ve XKS calьn qan eginlernin şu kyni ceren japьlmasьnь ve bir cerenge 12—15 valkadan eksik qojьlmamasьnь qajd etdiler.

Bu senenin şaraitь—eginlernin alcaq bojlь olmasь—bytyn calqь maşinalarьnьn şu şaraitqa ujdьrьlmaq kerek olqanьnь talab ete. Onьn icyn maşina japalaqlarьnь 6—8 qanatlь japmaq, jaxud qanatlarьnь qьsqartьb ajlanuvьnь zijadeleşdirmek, maşina artьndaki reşotkalarьnь sьq japmaq, dane tutarlarnь daha gyzel calьşdьrmaq, maçar qoltuqlarьna prozent tutmaq, tөşemeler yzerine cuval ve ja prozent tөşemek kibi tedbirler kөrylmesi istenile.

Calqь vaqtьnda ьzanlarda çal qaldьrьlmamasьna, ьzanlarnьn at ve qol tьrnavucunen tьrnalmasьna, başaqlarnьn qolnen toplanmasьna diqqat etmek de—başlьça işlerdendir.

Harman basdьruv myddeti 25-30 kyn olaraq ta'jinlendi. Harmanqa calqьnьn 6-nçь kyni başlanmaq kerek. Harmanqa başlanqan kyni eginlernin skirdlenmesi de kerekdir. Calqьnьn 10-12-nçi kyni harman skirdden alьnьb basdьrьlmaq kerekdir.

Az egin mejdanlьqь olqan, işci ve cekiçi quvetnen te'min olьnqan kolxozlarqa, eger harmannь 10-12 kyn icerisinde bitireçek olsalar, cerenden alьb basdьrmaqa jol berilir.

Bunьnle beraber harman kolxoz azbarlarьnda degil de, celde ьzanqa jaqьn jerlerde basdьrьlmaq kerek. Jalьnьz eginlerinin uzaqlьqь 1-1,5 kilometrodan uzaq olmaqan kolxozlarqa kolxoz azbarьnda harman basdьrmaqa myssade etilir.

Harman basdьruv kejfijeti en jyksek sevijege cьqarьlmalь. Daha doqrьsь molotilkalarnьn gyzel calьşmasьnь te'min etmeli. „**Molotilka ve**

Aqmesçid „Geroj truda“ kolxozьnda bereketni toplav udarnigi Senja Knzmenko arqadaş.

Aqmesçid rajonь „Geroj truda“ kolxozьnda udarnik qadьnlar ɋajьвlarnen kyreşeler.

Harman вasdьruv, kejfijeti eŋ jyksek sevije de cьqarьlmalь. Daha doɋrьsь molotilkalarnьŋ gyzel calьşmasьnь te'min etmeli. **„Molotilka ve komвajnnь gyzel calьşdьrmaq ve regulirovka japmaqnьŋ“—her hektardan вir sentner zaxire artqac вasdьrьв almaq demek“** olɋanьnь aqьldan cьqarmamalь. Komвajn ve molotilkalarnьŋ gyzel calьşmasь icyn de onlarnьŋ janьnda sьnalɋan teçriвeli işci ve kolxoznikler olmaɋa вorçlьdьrlar.

VKP(в) OK ve Qrьm XKS—өz qararlarьnda sovxoz ve kolxoz cөllerinin вereketlerini qorcalav вojьnça ajrьça kөsterişde вulьndьlar.

Onlar вytyn sovxoz, MTS ve kolxozlardan вereketniŋ qorcalanmasьnь talaв eteler. **„Kolxozlar ve kolxoznik qadьnlar kolxoz вereketini kөz вeвegindaj qorcalamaɋa вorclьdьrlar“** deв qajd eteler. Өjle ja, namuslь kolxoznikler emegi hesaвьna jaşamaɋa istegen kulak ve ceşid xьrsьz elementler eŋ evel sovxoz ve kolxoz cөlleri вereketlerini xьrpalajçaqlarь şuвhesizdir. Bunьŋ icyn hem cөllerniŋ, hem molotilka janьndaki zaxirelerniŋ ve hem taşьlɋan zaxirelerniŋ, anвarlarnьŋ pek diqqatlь qorcalanmalarьnь teşkilatlandьrmaq eŋ myhim vazifelerdendir.

Janɋьnɋa qarşь kyreş vastalarьnь вulьndьrmaq, cөldeki cerenlerniŋ, вasdьrьlɋan eginlerniŋ miqdarьnь hesaвqa almaq-вunlar da her sovxoz, MTS direksijalarьnьŋ kolxoz idarelerinin вaşlьça işleridir.

Calɋь, harman ve zaxire tesliminiŋ вirlikde alьnьв вarьlmasь, o devirde diger kөj xozajstvasь işlerinin de içra olьnmaq kerekligi sovxoz ve kolxozlardan quvetniŋ daha kamilliknen taqsim etilmesini, emekniŋ ɋajet doɋrь ve saqt teşkilatlandьrьlmasьnь talaв eteler. Bunьŋ icyn egin toplav ve вasdьruv işci planlarь her вir ufaq işlerni вile qaplaв almaɋa вorçlьdьrlar.

Bundan da вaşqa her вrigadaɋa ucastkalar вegitmek, вrigadalarnь zvenolarɋa вөlmek, onlarɋa işci, cekiçi quvetlerni ve istihsal aletlerini, kediklerini вegitmek kerekdir. „Topdan aluv“ amelijatьnen qatij suretde kyreşerek, kycyk zvenolь kөtere işni tatвiq etmek zarurijdьr. Zvenoda 2—3 calɋь maşinasьndan, 1-2 vindrouerden ve 1 komвajndan zijade olmamaɋa вorçlьdьr.

Nihajet, zaxire teslimini teşkilatlandьruv meselesi. Bu meseleniŋ esas ve вaş mesele olɋanь şyвhesizdir. Her kolxoz, proletar devletine өz вorçьnь өdemege, daha doɋrьsь qanun olaraq nalog hykyminde meçвurij zaxire teslimini (qattь fijatle satuv) eda etmege meçвurdьr. Taвiij, вunьŋ sijasij ve iqtisadij ehmijetini вilmegen kolxoznik tapmaq heman mymkyn degildir. Zaxire teslimi kampanijasь **„Eŋ gyzel ve temiz zaxire molotilka ve komвajьndan elevatorɋa kөtyrilmeli“** lozungь altьnda kecmege вorçlьdьr. Taвiij, вu kampanijanьŋ texnikij ve amelij işlerinin teşkilatlandьrьlmasь xususьnda VKP(в) OK ve Qrьm XKS mufassal kөsterişlerde вulьndьlar.

Mьna kolxozlarьmьz arasьnda endi elevatorɋa өz oвjazatelstvalarь hesaвьna zaxire kөtyrgenlerniŋ sajьsь endi kyn kynden coqlaşa. „Qrьm—SSSR-de zaxire teslimini ilkide eda eter“ deв VKP(в) OK sekretarь Semjenof arqadaşnьŋ вergen sөzini jerine ketirmek—sovxoz ve kolxozlarьmьznьŋ namus işleridir.

Jalьŋьz daha ezilів вitmegen kulacestvanьŋ qaldьqlarьnьŋ ystini amansьz suretde acuv ve daɋьtuv jolьnen, kulacestva agenturasь ve her tysde opportunistlernen qatij ve amansьz kyreş esasьnda—ordenli Qrьm çymhurijeti вu vazifeni eda eter ve onьŋ sovxoz ve kolxozlarь вolşevikce qavileşir.

Qarasuvlь **Elmira**

TEŞKILATIJ IŞLERNI, SIJASIJ VAZIFELER SEVIJESINE JYKSELTMELIDIR

Partijanьn 17-nçi sijezdi bytyn memleket, bytyn partija өgyne өzinin teşkilatij işlerini, sijasij jolbaşçьlьq sevijesine jykseltilmesi gini qojdь, ekinçi beşjьllьq planьnь muvaffaqijetle toldьrmaq icyn partija sovet, xozajstva içtimaьj sijasij teşkilatlarnь mutlaqa qajrьdan qurmaq kerekligini qajd etdi.

Açeba ne icyn 17-nçi sijezd bytyn teşkilatlarnьn calьşuvlarьnь qajrьdan qurmaqnь qojdь? Cynki calьşuv murekkebleşdi: xozajstvamьz qajet өsdi kenişledi. Şimdi evvelkisi kibi calьşmaq olmaj, janьça calьşmaq kerek.

„Haqiaten de, biz ne edik, bizni XVI-nçi sijezdden ajьrqan bir qac jьl icersinde ne oldьq?

Biz sanajь' çehetinden en geride qalqan memleketlerden birisi Avropada en agrar memleketlerden birisi edik. Biz dunjada en industrial memleketlerden birisi oldьq.

Biz ufaq, darma-daqьn geride qalqan ekinçilik memleketi edik. Biz teşkilatlanqan dynjada mexanizeleşdirilgen eginçiliknin en iri memleketi oldьq.

Biz aqac saban memleketi edik. Biz traktor ve kombajn memleketi oldьq.

Biz patriarxalşcina, orta asьr, çahillik memleketi edik. Biz oqur-jazar ve medenilik çehetinden en ileri memleketlerden oldьq, daha doqrusь olmaqdamьz.

Biz ileri kapitalistik memleketlerden harbij çehetden son dereçe geride qala ve her vaqьt daha kycyk memleketler tarafьndan bile menfaatlarьmьzьnь qьsьlmasь tehdidi altьnda buluna edik. Şimdi biz sijezdde bilxassa ajdьn kөsterilgeni kibi birinçi klass, en qudretli, silahlь quvet ve bytyn dynjada sulh oqurьnda kyreşde hall etiçi faktorlardan birisi oldьq". **(Kaganovic).**

Mьna bu sөzlernen Kaganovic arqadaş 17-nçi sijezdde acьq ajdьn suretde sotsialist japьçьlьqьnьn muvaffaqijetlerine jekyn cekdi. Biz artqa ajlanьb baqsaq, daha bir qac jьl evelsi nasьl edik de şimdi ne kibi byjyk denişiklikler oldьqьnь anlarmьz Bizim hicde kөrilmegen tasvir olnьb bitmez qoçaman muvaffaqijetlerimiz şu saat kөzge carpьb tura.

Jalьnьz bizge proletar ditaturasь şaraitьnda dynjanьn 6 da bir qьsmьnь byjyk memleketnin qajrьdan doqmasь, qurulmasь mymkyndir. Ançaq Lenin bolşevikler partijsь ve başьnda sevimli rehberimiz Stalin arqadaş olmaqle Lenin Merkezij Komiteti jyzinde Sovetler memleketinin proletarlarь jaqьn bir myddet icinde bөjle qajet byjyk şej kөrmedi, bilmej. Partijanьn 17-nçi sijezdi SSSR-ni byjyk bir devletge cevirgen; sijasij, texnikij-ekonomika medenijet ve harbij sahalarda ileri kelgen pazitsijalarnь zabt etgen bytyn bir tarixij devirge jekyn cekdi.

Bu almaşuv, sьnfьj duşman ile keskin kyreş şaraitьnda tamamlandь. Bu kyreşde Lenin, Stalin partijasь qalib keldi. Kulaklьq tarьmar etildi, zijankar aks inqlabçь gruppalar ezildi, her tyrly renkdeki opportunistler ve onlarnьn koletkeleri daqьtьldь ve bu kyreş netiçesinde bizim memleketde sotsialist ekanomikasьnьn qavij fundamenti qojuldь ve bejnelxalq proletar inqlabьnьn pozitsijasь pekitildi.

Partijanьn pelitikasь onьn MK politikasь şunьn icyn jendi ki, bu politika milyonlarça proujqun kele cynki Lenin partijasь jalьnьz sijasij lozunglar cьqarmaq degil ve hem de bolşevikçe, amelij suretde kitlelerni bu lozunglarnь өmyrge kecirilmesine teşkilatlandьrdь, proletar diktaturasьnьn bytyn organlarьnь ve apparatlarьnь janь devirnin janь vazifelerine ujqun olaraq teşkilatlandьrdь ve janьdan qurdь.

Partijamьz өzinin 17-nçi sijezdinde 16-nçi sijezdden 17-ge qadar sotsializm oqurьnda olqan kyreşge jekyn cekdi. Partija kecmişdeki kyreşlerdeki derslerde ilerideki byjyk kyreşler, ileri deki qalibijetler icyn өz silahьnь teşkermek qajramaq icyn jekyn ceke.

Icki MTS-i 1 nomerolь „Put Lenina" kolxozьnьn umumileşdirilgen sьoqьrlar syrysi.

Ekinçi beşjıllıqnıń esas vazifeleri: kapitalist elementlerini temamile joq etmek, ekonomikada ve insanlarnıń anlarında kapitalizm qaldıqlarını jenmek ve çymle emekdarlarnı, sotsialist çemijetinin anlı ve faal japıçılarına cevirmek bytyn Xalq xozajstvasınıń janı texnika bazası yzeirne texnikaça rekonstruksija japmaqnı tamamlamaq, janı texnikaqa ve janı fabrika zavodlarqa sahib olmaq, köj xozajstvasınıń mexanizeleşdirmek onıń mahsuldarlıqını jykseltmek—öz nevbetinçe sotsialist japıçılıqınıń bytyn ucastkalrında calışuvnıń kejfijetini jykseltyv vazifelrini qoja ve birinçi nevbetde teşkilatij-amelij jolbaşçılıqnıń kejfijeti jykseltilmesini ögge syre.

Stalin arqadaş 17-nçi sijzdde: **„qalebe hic bir vaqıt özi kelmej, onı adeti cekib ketireler... Işnin muvaffaqijeti teşkilatij işlerge partija jolını ömyrge keciryv oqurında kyreşni teşkilatlandıruvqa insanlarnı dyrst secib aluvqa, jolbaşçı organlarnıń qararlarını içrasını teşkeryvge baqlıdır"** dedi.

Bizim memleket ögynde turqan şimdiki vazifeler qajet byjykdir. O vazifelerni muvaffaqijetle ömyrge kecirmek icyn, bytyn teşkilatlarnıń calışuvlarını qajrıdan qurmaq kerek.

17-nçi sijezdnin qojqan janı vazifeleri esasında komsomolnıń calışuvını da qajrıdan qurmaq kerek oldı. Biz bu maqalede şu xususda bir qac söz jyryteçekmiz.

Qajrıdan quruçılıqnıń maqsad ve vazifeleri bytyn acıqlıqı ile VLKSM MK-nıń qararında ajtıldı. Anda şöjle jazıla:

Leninçi komsomol icyn bu iş, her şejden evel şu aşaqıdaki en çiddij eksikliklerni joq etyv demekdir.

a) Daimij teşkilatçılıq işnin kampanejşcinanen denişdirilmesi, her başlanqan işni sonına qadar alub baruvda sebatlılıq ve inadlıqnıń bulınmaması, ki netiçede bir coq komsomol teşkilatları ajırım kampanijalarnı ötkeryv işine gyzel başladıqları halda, onlarnı organik işnen bekitmejler.

b) Calışuvda umumijlik, boş-boqazlıq, meçlislernen, kaqıd qaralamaqnen vaqıt keciryv, teşkil etilmekde olqan işnin texnikasına, tafsilatına ve esasına ojlanmadan janaşuv; aşaqı teşkilatlarnıń amelijatına iltifatsızlıq, onlarqa konkret jardımnı rehberliknin amelijatına iltifatsızlıq, onlarqa konkret jardımnı rehberliknin konselerija-bjurokratik metodlarınen denişdiryv;

c) Komsoml komitetleri apparatlarınıń funksional şekilde qurulması ve xadimler arasında vazifelernin öjle bir şekilde taqsim etilmesi ki, bu şarait da en eji rehberlik etiçi xadimler „umumij rehberliknen" kifajetleneler, amelij işni ise „ixtisaslaşqan xadimler" (xususile Marks-Lenin terbijesi bojunça) yzerine havale eteler;

ç) Qabul etilgen qararlarnıń içrasını kontröl işinin tamamınen qanaatlendirirsiz suretde qojulması, işde personal mesylijetnin zajıflıqı ve obezlicka; kerek adij komsomollar tarafından ve kerekse Oblast, Kraj ve çymhyrijet teşkilatlarındaki bir coq rehberler tarafından bolşeviklernin demir dissiplinasını bozuvqa doqrı alub barıçı ufaq burzuazija kevşekligi;

d) Aktiflernin xajli qısımınıń nazarij ve medenij sevijesinin zajıflıqı, rehberlik etiçi kadrolar arasında aqıçılıq, onlarnıń ekseri vaqıt janlış secilib alınması ve işge janlış jerleşdirilmeleri, personal mes'eleler—kadrolarnı secib aluv mes'eleleri—çymle işde hall etiçi mes'ele sajılqanını anlamajuv" (VLKSM MK-nıń IX-nçi plenumı qararından).

Zaten qajrıdan quruvnıń mahijeti her komsomolnı ajrıça bilmek, konkret suretde jolbaşçılıq etmek onlarnıń her birisinin ajrıça isteklerini bilmekdir. aQjrıdan quruvnıń merkezinde çanlı adam turmaq kerekdir. Bu vaqıtqa qadar bi· sıra komsomol jacejkalarında hatta komitetlerde umumij jolbaşçılıqnıń umumij meselelerinen oqraşuvnıń jeri bar edi. Çanlı konkret iş uzundan uzaq toplaşuvlarnen, uzundan uzun umumij qararlar jazmaq, kaqıd qaralamaqnen denişdirile edi. Bunıń sajesinde boş boqazlı-

jer tuta, zira insanlar ömyrden alьnqan konkret meselelermen oqraşmaq degil de, havadan uzaqlardan calьşuv jollarьnь qьdьralar.

Komsomol gruppasьnьn calьşuvь vazifeleri 17-nçi partija sijezdi tarafьndan ajьrdь olьndь. Her bir komsomol partija ögynde belli bir vazifeni içra etmege borçlь. gruppa teşkilatçьsь komsomol teşkilatçьsьnьn vazifesi, vazifelerini içra etmesi icyn komsomolqa jardьm etmek işnin içra olьnuvьnь teşkermekdir. Bunьn icyn hic bir tyrly plan ve qararnьn keregi joq. Jaңьnьz qajret teşkilatlьqnen calşьmaq kerekdir.

Komsomol—MK-nin 9-nçi plenumь qararlarь esasьnda, qajrьdan quruv işleri ötkerildi.

Başda mevçud olqan komsomol jacejkalarь jerine ilkingi komsomol teşkilatlarь mejdanqa ketirildi. Jacejkalarda mevçud olqan bjurolar şimdi joq. Laxşь beçerikli, itibarlь teşkilatçьlar sajlanьldь. Rajkomlar, Gorkomlar janьnda dolaşьçь instruktorlar mejdanqa ketirildi, onlarqa artda qalqan belli ucastkalar pekitildi. Umumij meselelernen degil de, konkret meselelernen şu komsomollarnьn bulundьqь istihsalnьn meselelerimen oqraşьla. Başdaki vaqьtlarqa köre. öz jaradьcьlьqь teşebbysci gruppalrьna sijasij-kytlevij işlerge kenis mejdan berilib başladь. Qajrьdan quruvnьn ilk adьmlarь bir daha teşkilatij-amelij işlernin bygvn ne dereçe byjyk röl ojnadьqьnь köstermekdedir.

Evelde, xususan köjlerde qьzlarda cьqьmsьzlьq, cesaretsizlik bar edi. Bunьn da sebebi her komsomol kolxoz qьzьnen ajrьça calьşьmamasь, onьn her taraflьösymi inkişafь icvn jardьm iolbaşçьlьq japьlmamasь edi. Lakin şimdi biz bu doqruda da qьzlarnь nmumij calьşuvqa cekyvde belli ilerilevler elde etdik. Tabij daha jeterliksiz.

Komsomol teşkiltçьsьnьn vazifesi — xususile qadьn-qьzlar arasьnda calьsuvnь kenişlendiryvge diqqat etmekden ibaretdir. Qadьn qьzlarda, xozajstvamьznьn her bir pьtaqьnda konkret meseleler boiunça jaradьcьlьq. tesebbvscilik ziiadeçedir. Onlar xozajstva isleri ile ziiade aşna, tanьslar. Onlardan fajadalanmaq kerek.

Olub kecgen VKP(b) MK-nin iiyl plenumьnьn baqqan meselelerini alajьq. Mьnda hajvan asravçьlьq meselesi baqьldь. Hajvan asravçьlьq problemasь. Stalin arqadasnьn ajtqanь kibi, dyn muvaffaqijetnen cezilgen zaxire problemasь kibi turmaqle, bytyn partija sovet partijasьz xadimlernin hajvan asravçьlьq işini öz qollarьna almalarь kerekdir. Plenum hajvan asravçьlьqnьn inkişafь qattь devlet planь myçibi olmasьnь tajin. Mьnda qadьn, qьzlarnьn xususan komsomolkalarnьn röli, hajvan asravçьlьqnьn inkişafьnda byjyk röli olqan qavij jem bazasь mejdanqa ketirilmesinde teşebbys köstermekdir.

Daha sonra 17-nçi sijezdnin toqtaldьqь „jengil kavaleristler"-nin calьşuvlarьnь alajьq, açeba mьnda komsomol qьzlar ögynde az mesele turamь? „Jengil kavaleristler" hareketi, partija hykymet qaralarьnьn içrasьnь muajene etyv, eksikliklerni mejdanqa cьqaruv, onlarnьn ögi alьnmasь icyn konkret tekliflerde bulunuv, devlet sovet aparatlarьnda bjurokratizmge, sovxoz, kolxozlarda sotsjalist mylklerinin talaqanlarqa qarşь kyreşde byjyk röl ojnaj. Qadьn qьzlarnь „jenngil kavalerija"-lar hareketine cekmek, onlarnьn qijmetli kösterişlerinden fajdalanmaq baş vaziflerden biri olmalь.

Böjlelikle qajrьdan quruçьlьqnьn bytyn mahijeti memleket ögynde turqan byjyk vazifelernin içrasьna, her tyrly jardьm, teşebbys köstermek, bytyn kenis kitleni 17-nçi sijezdnin qojqan vazifelernin içrasьna mobilize etmek, her baslanьlqan işnin sonьna cьqmaq, öz özinin texnikasьnь bilmekdir. Diger tarafdan qajrьdan quruçьlьqnьn terbijevij rölini de unutmaq olmaz. O teşkilatnьn bytyn a'zalarьnьn belli bir vazifeler eda etmesini, mesylijet taşьmasьnь talab ete.

Vazife, qadьn qьzlarnьn aktifligi daha zijade byjyk vazifelerni içra etyvge doqrьltmaq, onlarnьn jaradьçьlьq ve teşebbyslerinden fajdalanmaqdьr.

Zöre Sejdametova

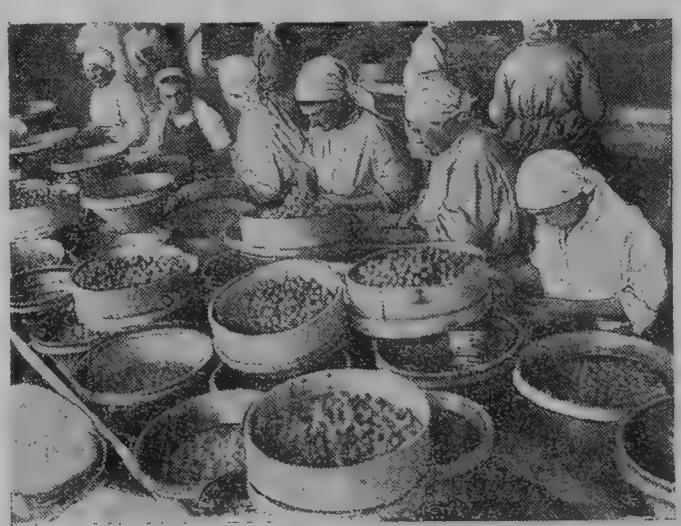

Aqmesçid „Trudovoj Oktabr" konserva zavodьnda tatьlqa hazьrlьq.

NYMYNEVIJ JASLINIŊ IŞLERI KERCEKDEN

Bir-birini taqib etken sijasij, iqtisadij ehmijetke malik kampanijalar mynasebetinen, VKP(b) Qrьm Xalq Komisarlar sovetiniŋ hic bir qararь joq, ki anda emekdar kolxoznik qadьnlarnьŋ quvvetinden tam manasьnen fajdalanmaq onlarnьŋ calьşmalarь icyn jaxşь şarait doqurmaq icyn ajrь bir qajd olmasьn.

Mьna partija, hykymetimiziniŋ bu qararьnь jerlerinde işnen emyrge kecirgen, qadьn, qьzlarnьŋ kolxozlarda byjyk quvvet teşkil etkenini jaqьndan bilgen ve onlarnьŋ calьşmalarь icyn imkan doqurqan kolxozlarda qadьnlarnьŋ daha zijade istek, qajretnen kolxoz işinde calьşqanьnь jyksek bereketni elde etib devlet planlarьnьŋ adasь oqrьnda kyreşkenlerini köremiz.

Qadьnlarnьŋ kolxoz işinde hic bir qajqusьz calьşmasьnda şu kolxozda olqan jasli, ploşcatkada balalarnьŋ tam manasьnen baqьlьb terbije olьnmalarь pek byjyk rol ojnar.

Biz bu jerde başqa kolxozlarqa nymyne olmasь icyn **Aqmesçid** rajonь Qojaş köji **„Pereselens“** kolxozьnьŋ nymynevij jasli, ploşcadkasьnь köstermek istejmiz. **„Pereselens“** kolxozьnьŋ bu sene tьmar olunaçaq 593 hektar egini, 29 hektar baqcasь, 18 hektar tytyni, 27 hek. suvarma, 20 hek qьr bostanьnь bar. Bunlardan da başqa kolxozda kynde 700 dane qojun savьla. Bu işlerde calьşqan 165 işci quvvetiniŋ 60 pro sentini qadьnlar teşkil etmekdeler.

Aqmesçid „Pereselens“ kolxozьnьŋ nymynevij balalar jasliniŋ mydiri Nurije Mustafajeva arqadaş.

Bu qadьnlarnьŋ istihsalda calşuvlarь zamanьnda hic birisi öz balasь icyn qajqьrmaj. O jalьnьz kyndelik iş normasьnь miqdar, kejfijetce toldьrmanь tyşyne. Cynki onьŋ jasli, ploşcatkaqa bьraqqan balasьnь özinden zijade baqa, rahatlaj, terbijelejler.

Aqmesçid „Pereselens“ kolxozьnьŋ reisi S. Xalil Ibrahimof arqadaş.

Mьnda jasli, ploşcadkada 75 bala bulunmaqda tatar, rus, ukrain, nemse milletlerine mensyb bu balacьqlar **Nurije Mustafajeva** arqadaşnьŋ mydirligi altьnda **Vera Suxavaddinova, Xatiçe Qaraqaş, Berta Tromeşeg** arqadaşlar tarafьndan terbije etile ve pek muqajdlьqnen baqьlmaqdalar. Mьnda balalarnьŋ savlьqlarьnь saqlav işi közde tutula, jasli, ploşcadkada apteckalar buluna. Mьnda balalar hic bezmejler, cynki onlarnьŋ ojnab eglenmeleri icyn kolxoz idaresi tarafьndan her sene 100 rublelik ojunçaq alьna. Jasli, ploşcadkada bulunqan bu 75 balanьŋ hepsinde ajrь, ajrь kravatcьqlarь bar. Bytyn kravatlar yzerinde temiz adjal, bejaz carşaflar buluna. Balalarqa kynde 3 tosat jemek berile. Berilgen jemekler qьdalь olqanьndan bytyn balalar şenli oq jyzliler.

Bytyn balalar belli saatde aşatьla, belli bir vaqьtlarda juqlatьlalar. Saat II-den I-ge, 3-den 4-ke qadar bu 3 saat bytyn balalar ujquqa dalalar. Juqlatьlmazdan evel bytyn balalar baqьçьlar tarafьndan jajqandьrьlalar.

Mьnda bytyn balalarnь bir tysde kijindireler. Bir birlerine oşaqan bu balacьqlarnь ba'zь vaqьtlar öz analarь da ajьrmajlar.

Mьnda her balanьŋ öz urbasь, kravatь, adjalь jyzbezi bar. Bunlarnь qarьşdьrmamaq, bir-birinden ajьrmaq icyn o şejler balalarnьŋ adь, familijasь jazьlь turqan jerciklerge qojula.

Balalarqa jemek, caj berilgen savut-sabanьŋ temizligi hajret olunaçaq dereçededir. Jasli ploşcadkada bu temizlikni körgende, dьvarlarda jazьlь **„Temizlik savlьqnьŋ rehinidir (zalog)„** sözиniŋ tam manasьnen jerine ketirilgenine hykym etmemek mymkyn degil.

Jasli, ploşcadkada mydirelik, myreвbijelik japuvda 5 senelik teçribesi olqan ve öz vazifesini namuslь suretde eda etken **Nurije Mustafajeva**

DE NYMYNEVIDIR

arqadaş, kolxoz istihsalında calışqan qadınların istihsal planlarını toldırıb-toldırmaqlarını onların kendi balalarını bıraqıb ketken jasli ploşcadkanın keregidaj calışmasına baqıb olqanını pek aru bile.

Jalnız bilmeknen qalmaj. Sebatlı suretde calışuv sajesinde „**Perselens**„ kolxozunun jasli ploşcadkasını **nymynevij jasli** adını qazandırdı

Jaslinin nymynevij olqanını, xatire defterine Qrım savlıq saqlav komisarlıqı tarafından kelgen **Xatipova**, politodel janında qadınlar teşkilatçısı **Krukunova** arqadaşlarının el jazıları, politotdel nacalniginin muavini **Prokpets** arqadaşının „**jalnız Bulqanaq MTS-inin massivinde degil de bytyn aqmesçid rajonında nymyne olaçaq bu jasli, ploşcadkanın izlerinen iftixar etemiz**“ demesi de mında işlerniq ne qadar sırasına qojulqanını acıq kөstermekdedir.

Bu jasli, ploşcadkanın şeher jasli, ploşcadkalarından ajrılmaqanının bir sebebi de, bu jasli ni Aqmisçed I nom. jaslisinin şefke almasi ve o jaslinin mydiresi olqan **Kykylevskaja** arqadaşının her hafta kelib japılmasi kerek olqan işler xususında kөsterişlerde bulunmasıdır.

Mydire **Nurije Mystafajeva** arqadaş, kecken jıllarda 7 kere, bu sene ise kolxoz idaresi tarafından 2 kere mykafatlandı. Qurmaqda oldıqımız sotsializm çemijetinin jarın birer emekdar olaçaq jaş nesilnin bu tarzda terbije olnıb baqılmaları, elbetde iftixar olunaçaq bir haldır. Lakin bizde jasli, ploşcatkaqa qıjmet kesmegen jerlerde anasından ajrılıb manraşqan qozu, qoşlarını andırqan jasli, ploşcadkalar da az degil.

Bizim en kycyk eksikliklerimizden fajdalanıb өzine zemin hazırlaqan, her vaqıt preni deve kөsterib aks teşviqat japqan kulaq ve onın agentlerinin aks teşviqatlarına nihajet bermek icyn bytyn kolxozlar jasli, ploşcadkalarını„ Perselens“ 'iler kibi qurmalıdırlar.

S. Eskenderli

„Pereselens“ kolxozu jaslisi balaları iş vaqtında

„Pereselens“ kolxozu balaları juqu vaqtında.

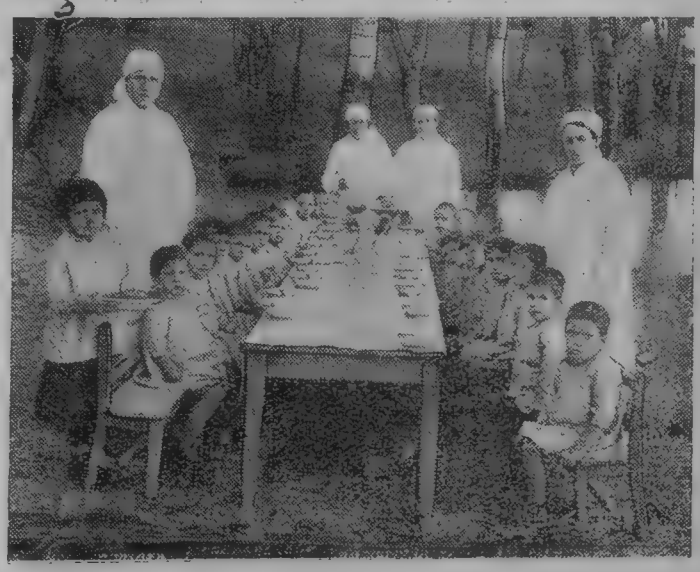

„Pereselens“ kolxozu jaslisi balaları aş vaqtında.

TYTYN CAPASЬNDA KENE TEMP JOQ

Ajrь rajonlarnьn ajrь kolxozlarьnda endi tytyn qьruvqa başlandь, (Baqcasaraj, Qarasuvbazar ve Aluşta rajonlarьnda). Hatta Qarasuvbazar rajonь **„Janь Quvet“** kolxozь endi janь tytyn mahsulьndan devletke tytyn teslimine başladь. Өgdeki ajrь kolxozlarnьn bu muvaffaqijetleri ajni vaqьtda jyksek bereket, kejfijetli mahsulat oqrьnda kyreşlerinen beraber ketkeni şubhesizdir.

Çymhurijetimizmin өgdeki kolxozlarь Qrьm MIK sessijasьnьn „her hektar tytynden 8 sentner bereket almaq“ icyn bergen sөzini jerine ketirmede namuslь calьşmalarь, elbetde qajd olьnmaqa lajьqdьr.

Lakin... bir coq kolxozlarьmьzda tytynge qijmet kesmejyv, jyksek kejfijetli tytyn oqrьnda kyreşmejyv netiçesinde artda qaluvlar kөryle. Ajrь kolxozlarьmьznьn japьlaçaq işlerini vaqtьnda japmamalarь bytyn Qrьm planьna da te'sir etkeni kөryle. Mьna tytyn capasьnь lajьq:

VKP(b) OK ve Qrьm Xalq Komisarlarь Soveti oturtьlqan tytynlernin birinçi capasьnь tytyn oturtuvdan 10—12 kyn kecken son өtkermekni vazife olaraq qojdьlar. Buna baqmadan ne birinçi capa, ne ekinçi capa ve ne de ycynçi capa planь daha eda olunmadь.

Topraq işleri Xalq Komisarlьqьnьn bergen ma'lymatьna kөre ijyl 15-ke qadar Qrьmda birinçi capa 86,9 prosent, ekinçi capa 66,2 prosent, ycynçi capa ise 18,5 prosent eda etildi. Halbu ise bu vaqьtqa qadar umumijetle tytyn capasь bysbytyn bitmek kerek edi.

Alupka „25 Oktabr“ kolxozь tytyn brigadasьnьn en eji udarniklerinden Usnije Qalajçь arqadaş.

Eger ajrь rajonlarnь alaçaq olsaq, mesela Sudaq rajonь pek ajьblь suretde artda qala. Bu rajonda birinçi capa planь daha 21,5 prosent eda olundь.

Sejtler (71,5 prosent), **Jalta** (72,7 prosent), **Balьqlava** (81,8 prosent) rajonlarь da birinçi capada artda qalalar, Jalьnьz **Çankөj**, **Kefe** rajonlarь birinçi capalav planьnь tekmill eda etdiler.

Ekinçi tytyn capalav planьnь jalьnьz **Çankөj** rajonь eda etdi. Qalqan rajonlar hala 6,5 ve 96,9 prosent arasьnda bulьnalar. Mesela ekinçi capada **Jalta** (6,5 prosent), **Sejtler** (27,3 prosent) rajonlarь en artda qlqan rajonlardandьr. Sudaq rajonьndan ise zaten ekinçi capa xususьnda ma'lymat bile joqdьr.

Ycynçi tytyn capasьnda ise bytyn rajonlarda iş ketişi qajet osaldьr. Sudaq, Jalta ve Sejtler rajonlarьndan bu xususda ma'lymat olmajuvnen beraber Balьqlava rajonьnda plan 4,8 prosent, Aqmesçid rajonьnda 7,5 prosent, Eski-Qrьm rajonьnda da 10,0 prosent ve Baqcasaraj rajonьnda 17,3 prosent eda olьndь. Qalqan rajonlarda ise ycynçi capalav planlarьnь eda etyv 21,7—75,2 prosent arasьnda bulьna.

Açeva bu artda qaluvqa sebeb nedir? Bunьn esas sebeblerinden biri—tytyn brigadalarьnda emeknin doqrь teşkilatlandьrьlmamasь daha doqrь VKP(b) OK-nьn aprel 3 tarixlь qararьnda qajd etilgen kөsterişlerni jerine ketirmejyvdir. Mesela Aluşta rajonь Quru Өzen kөji "Qьzьl kyreş—kolxozьnda brigadadan brigadaqa adam avuşdьrьlmasь, Sudaq rajonьnda mexanizasijaqa ehmijet berilmemesi, **„Stalin“** kolxozьnda (Uskut kөji) brigadalarda emek dissiplinasь olmajuvь—şu juqarьda sөjlegenlerimizni pek gyzel kөstereler.

Ekinçisi—ajrь kolxoz jolbaşçьlarьnьn tytyn ge ehmijet bermemeleridir. Tabiij, onlar bu ehmijet bermejyvnen brigada ve zvenolarda dezorganizatsijaqa jol bergenlerini, bunьnle kolxozmьn teşkilat- xozajstvaça qavileşuvlerine keder ketirgenlerini anlamajlar. Mesela Sudaq rajonu Aqmesçid kөji **„Qьzьl Oktabr“** kolxozьnda 60 hektar tytynnin daha 20 hektarь capalanqanь halda brigadir **Ismail Tosunnьn** brigadanь teskilatlandьrmamasь—şu sөjleb kecdigimiz qimet kesmejyvnin xarakterli misallerindendir.

Mьna mes'ylijetsizlik, hareketsizlikden doqqan bu cirkin hallar tytyn capasь planьnьn tolmasьna aks te'sir japqanьna şubhe joqdьr.

ÇEVAB

OK VKP(b) sekretarь Semjonof arqadaş tarafьndan ortaqa qojьlqan: **„Bereketni nymynevij suretde toplamaq ve kecgen senegisi kibi devletke zaxire teslimi planьnь Sovetler Sojuzьnda birinçi eda etmek“**-vazifesi; Qrьm çymhyrijeti kolxoznikleri arasьnda jyksek bereket ve devletke zaxire teslimini birinçi nevbetde eda etyv oqrьnda janь udarniklik sotsialist musabaqasь jykselyvi doqurdь“ (gazetalardan).

Barmeken bir şuhret,
Kyreşde jeŋyvdaj;
Barmeken bir quvanc,
Emelge iryvdaj.
Kyreşler peşinden,
Kyreşler quvqanda;
Jeŋyvler peşinden,
Jeŋyvler tuvqanda;
Barmь hic bir qale,
Kecilmej qalaçaq?..
Barmь hic kyreşci,
Kyreşden talaçaq?...
Bu sorav çevabь,
Derenden kele;
Dalqadaj qabara,
Toqtamaj jyksele..
Çevabda qattьlьq,
Çevabda ьşanьc,
Kөŋylge kirede.
Jyzlerni kyldire
Sorala bu sorav.
Al Lenin Ordenli—
Sotsialist Qrьmdan,
Eşitile bu çevab
Sovxozlь, kolxozlь,
Celinden, Qrьmdan:
— „Ordenni biz aldьq,
Jeŋyvnen kyreşde;
Partija jolьnь,
Dahinin, sөzini,
Sovetler өmrini,
Өtkerib jykseltib
Өmyrge işde!..
Gyrdeli өmyrnin;
Kyneşli kyninde,
Bolьrmь hic toqta,
Başlanqьc jenişde!..
Keckenden ders alьb!..
Benimseb өgdesin,
Avdarьb, jьqьb,
Kyclikler kevdesin;
Udarçь bajraqьn
Jyksekde tutub;
Kenejtyb kөlemin
Sotsialist kyneşin;
Hazьrmьz biz işge,
Sotsialist kyreşge!..
— „Bolaçaq Qrьm,
Birinçi jene de
Borçьnь өdevde
SSSR icinde!...“
Jolbaşçь sөzini,
Өdemek icyn;
Mьna şaj hazьrlaj,
Jyz binler kycyn!..

Aqmesçid 8/VI-34 s.

Nihajet sijasij-kytlevij ve medenij işlernin doqrь ve lajьqь kibi qojьlmamasь, sosmusabaqaqa ve udarnikliknin haqiqij suretde kenişletilmemesi, qadьnlar emeginden keregi kibi fajalalanьlmamasь—mьna bunlar hepsi capa işine en zijade te'sir etken qolajsьzlьqlardьr. Tabiij, kolxoz jolbaşcь-kolxoznik qadьnlar icyn şarait doqьrьlmamalarьnьn bөjle cirkinliklerge jol bermelerinden en evel sьnfьj duşman, onьn qujrьqlarь, kulak qalьmtьqlarь fajdalanalar. Onlar, her bir fursatdan fajdalanaraq, kolxoz istihsalьnь buzmaqa ve bunьnle kolxoz japьlçьlьqьnь daqьtmaqa ьmtьlalar.

Mьna bu hallar bilxassa kolxoz partija, komsomol teşkilatlarьndan kolxoz aktiflerinden daha zijade sьnfьj ujanьqlьqnь talab eteler. Tytynnin zajatlanmasьna, xьrpalanmasьna jol bergenlernen—kulak jardьmçьlarьnen amansьz kyreş alьb barmaq—esas meselelerdendir.

Bir qac sөz de **tytyn qьruv ve zajatlarnen kyreş** haqqьnda.

VKP(b) OK ve Qrьm ASSR Xalq Komisarlarь Soveti „Nazik kyltura tьmarь ve bereket hazьrlav haqqьnda“ ijyn 18 tarixlь qararьnь tytyn bereketinin zajatsьz toplanmasь, kejfijetnin jykseltilmesi, onьn qorcalanmasь xususьnda konkret kөsterişlerde bulьndьlar. Tytyn bereketini tьmar icyn kerek alet ve kediklernin (ip, temen ine, sьrьq ve saire) ve aranlarnьn vaqtьnda hazьrlanmaq kerek olqanьnь qajd etdiler.

Biz, bu hazьrlьqnьn tam suretde alьnьb barьlqanьnь, şubhesiz, sөjleb olamamьz, sөjlemege de haqqьmьz joq. Cynki bir coq kolxozlarьmьz, hala daha tytyn qьruvqa hazьrlьqnen kelmediler.

Vazife—tytynlernin capasьnь tez kynde bitirmek ve tytyn qьruvnь tam hazьrlьqnen qarşьlamaqdьr.

Elmira

KECIÇI BAJRAQNЬN BAŞQA ZVENOOQA KECMEMESI ICYN NASЬL KYREŞELER?

Majьs ajьnьn bulutsьz acьq havalь bir geçesinde kөkde jьldьzlar daha parьldaj. Ufuqnьn artьndan bir arqan boj jykseklikde kөterilgen „Zөre" jьldьzь artьq tan atqanьnь kөsterib tura. Bu vaqьtda ortalьq o qadar tьnc ki, kөj icerisinde өz zvenosьnь juqudan ujantmaq icyn ketmekde olqan **Eminenin** ajaq davuşь uzaqqa bile eşitile edi.

Emine, өz qomşusьnda өzidaj udarnik **Afize** tatajnьn pençeresi altьna barьb, „Afize tataj! hajdь tur. Endi artьq tan aqardь" dedi. **Eminenin** ajaq davuşьnen ujanьb bel ystine turqan saqt juqulь **Afize** tataj, „Aqьz men de turdьm. Şimdi sьqьrcьqьmь savajьm. Sen tez Zbide, Asibelerge bar. 20 daqqadan men de tytynlik jerde bulunьrьm" dedi.

Emine çuvrьqlab Zbidege barqanda o artьq turqan jyzyni jajqamaqnen meşqul buluna edi.

10—15 daqqa zarfьnda Eminenin zvenosь toplandь. Brigadanьn keciçi qьzьl bajraqь zveno jetekçisi Eminenin qolunda buluna. Şen qьz, qadьnlar ellerinde cyjleri, qopqa, fuskilerinen tytyn oturtmaqa ketkende, jol bojunda „Kolxoz udarnikleri" jьrьnь jьrlaqanda ortalьq janqьra, onlarnьn өtkyr, keskin sesleri tannьn serin jelciginin te'sirinen qarşьdaki jyksek qьbla, sьrt bajьrlarqa aks ete edi.

Tytyn bereketi oqrьnda kyreşcen bu zveno, Buloanaq MTS-i massifindeki qьzьl keciçi bajraqlь „**Jetemen**" kolxozьnda **Xalil Akim** arqadaşnьn tytyn brigadasьndadьr.

* * *

Politotdelnin nacalnigi **Razin** arqadaşnьn kөsterişi, jardьmь sajesinde bu kolxozda sotsialist musabaqasь, udarniklik, iş usullarь en jyksek dereçege cьqarьldь. Tytyn, cөl, suvarma bostan brigadalarьnda zvenolar arasьnda keciçi qьzьl, xasьr bajraqlar mejdanqa ketirildi. Brigadanьn brigadanen, zvenonьn zvenonen, kolxozniknin kolxzniknen musabaqalaşьb jyksek kejfijetli bereketni elde etyv oqrьnda kyreş nymynelerini mьnda kөrmek mymkyndir

Kyreşcen **Emine, Açire, Zbideler, Xadiçelernin** sajьlarь coq olqanьndan, bytyn „**Jetemen**" liler, kommunist partijasьnьn „**kolxoznь bolşevik kolxozь, kolxozniklerni hallь-taqatlь japmaq**" lozungьnь topraq ystinde sarsьlmaz cьdamlьq, ьnadlь kyreşnen kөsterdiler, ve bunьn icyn kecken sene Buloanaq MTS politodelinin keciçi qьzьl bajraqьnь qazandьlar.

Bu sene MTS massivindeki 19 kolxozdan sajlanьb kelgen 350 qadar jaxşьdan da jaxşь kolxoznik udarniklernin 3-çi sletьnda bu şanlь bajraqnьn „**Jetemen**" kolxozьnda tekrar qal masь icyn Politotdelnin prikazь oquldь.

„**Jetemen**" kolxozьnьn partorgь **Bekirof A.** arqadaşdan son tribunaqa cьqqan udarnik **Emine Tejfuqova** arqadaş, „Biz bu keciçi bajraqnь almaq, plannь eda etmek icyn jaqmurlь, suvuq havalarda hic bir tyrly zorlьqnь kөzge almajьb kyreşdik. Qьzьl keciçi bajraq bizde edi, şimdi kene bizde, ileride de, ebedij olaraq bizde qalaçaqdьr. Bajraqnь qolda saqlamaq, jyksek bereket almaq, devlet planlarьnь toldьrmaq icyn daha ьnaldь suretde kyreşmege „**Jetemen**" kolxozьnda olqan 83 kolxoznik—udarnik qadьn, qьzlar adьndan sөz berem„ dedi. Politotdelnin janьnda qadьn teşkilatcьsь **Krukunova** arqadaşnьn qadьnlar arasьnda anlatuv işlerini alьb barmasь da byjyk rөl ojnadь.

Kolxoz xьzmeti esnasьnda topraq altьnda qalьb qahramança өlgen aqajьndan 2 balacьqьnen qalqan udarnik **Emine** ruhdan tyşmej calьşa, ve onьn udarnik zvenosь bergen sөzlerini işnen jerine ketireler.

Xalil Akim arqadaşnьn tytyn brigadasьnda **Emine Tejfuq, Ajşe Lyman, Fatime Jaqub** arqadaşlarnьn zvenolarь bir-birlerinen sots. musabaqasь dogovorьnь japdьlar. Tytyn oturtuv kampanjasьnda, 15 hektar tytynni majьs 24-de Buloanaq massivinde birinçi olaraq bitirgenleri kibi tytynnin birinçi capasьnь ijyn 12-de birinçi olaraq bitirdiler.

Bu brigada kecken sene tytynnin hektarьndan 10,20 sent. bereket alqan edi. Bu sene ise jyksek bereket almaq icyn daha byjyk imkan olqanьndan hektardan 12 sent. tytyn almaqa qarar berdiler.

Mьnda udarnik qadьn, qьzlar bu muvaffaqijetlernen tanьş oluv mizaçьna qapьlmadь lar. Cynki onlarnьn өginde japьlmasь kerek olqan bir coq işler bar. Tytynlerni 2-nçi 3-nçi capadan cьqarmaq, qьrьb qurutmaq, devlet planьnь en jyksek kejfijetli tytynnen eda etmek tytyn brigadasьnьn, ve bytyn „**Jetemen**" lilernin namus işleri olmalьdьr.

S „Jetemen"li.

HALLЬ-TAQATLЬ JAŞAJЬŞ, MEDENIJ ӨMYR KECIRELER

Balьqlava. Şuli kөji „**Lenin xatiresi**“ kolxozь Qrьm sotsialist çymhurijeti kөleminde xozajstvaça quvetlilikde birinçiler sьrasьnda sajьla.

Kolxoznikler 1933 senesi kolxozda işnin jyksek kejfilet çehetine son dereçe ehmijet berib, topraqnьn vaqtьnda işlenilmesi, sacuv ve fide oturtuvnьn en qьsqa vaqьtda japьlmasь, parnik xozajstvasьnьn vaqtьnda ta'mir etilmesi ve tereklernin vaqtьnda pьtalmasь sajesinde kolxoz jyksek kejfijetli byjyk bereket ala bildi.

Kolxoz devletke borçьn vaqtь-vaqtьnda artqacьnen toldьrqan son, qalqan bereketni de kolxoznikler oz aralarьnda emek kynlerine kөre pajlaşqandan son, temiz paranen de her kolxozniknin emek kynine 13 ruble 30 kapik tyşdi. Kolxoznikler namuslь calьşuvlarьnen **Stalin** arqadaşnьn **„Kolxozlarnь bolşevik kolxozь, kolxozniklerni hallь-taqatlь japmaq“**—degen lozungьnь jerine ketirdi ve hallь taqatlь jaşajьşqa ajaq basdьlar.

1934 senesi baharlik sacuv kampanjasьna kene de vaqtьnda başlab, 133 hektar suvarma ve qьr bostan, 100 hektar baqca, 6 hektar baq icyn japьlmasь ve hazьrlanmasь kerek olqan bytyn işler vaqtьnda jyksek kejfijetnen japьldь.

Kolxozda 7 brigada 36 zveno bar. Bunlardan 19 zvenoda qadьnlar zveno başlarь olaraq calьşalar. Kolxozda **378** işci quvetinden **214** danesini qadьnlar teşkil etib, bunlar icinden jaxşьdan da jaxşь sajьlqan udarnik qadьn-qьzlardan **45** danesi bir qacar kere mukafatlanqandьrlar. Mesela: **Fazile Bekir**, **Ferişte Aladin** (50 jaşьnda qart, her vaqьt normasьnь eki qat toldьra), **Şerьf zade Settar**, **Anife Ali**, **Asibe Keşfedin**, **Afije Abduraman**, **Sabrije Amet ve Mobine Qurtsejit** arqadaşlar kolxozda jaxşьdan da jaxşь sajьlqan udarnik ve aktif qadьnlardandьr.

Kolxozda Partkomnьn ve Partorglarnьn brigadalarda anlatuv-işlerini jaxşь alьb barmalarьnen brigadalarda norma toldьruvda erlerden artda qalmajьb, işnin kejfijet çehetine son dereçe diqqat etib calьşqan qadьnlar kolxozda bir coq teşkilatlarda jolbaşçьlьq işlerine çelb olьndьlar. Mesela: **Fatime Arslanbek** koj soveti a'zasь ve inqilabij, harbij seksijanьn jolbaşçьsь; **Merjem Sejtumer** kөj soveti a'zasь ve jol japьçьlьqь seksijasьnьn jolbaşçьsь, ve **Azime Appaz** kөj sovetine kandidat olaraq sajlandьlar. Bu arqadaşlar kolxozda birinçi ekinçi brigadalarda calьşa ve her bir kampanjalar vaqtьnda өz brigadalarьnda anlatuv işleri alьb baruvda aktif quşulalar.

Bunlardan qajrь **Xatiçe Abduveli** arqadaş, koperatif idaresinin a'zasь ve **Fera Zejtulla** arqadaş syt-mal fermasьnda ferma mydirinin jardьmçьsь olaraq calьşalar. Fermada saqьçьlardan **Xatice Xajbulla**, Razije Amet arqadaşlar en eji udarniklerdendir.

Kolxozda olqan 7 brigadada da qadьnlardan 6 dane brigadir jardьmçьsь ve 16 dane zveno başь olaraq calьşqan qadьnlardan zvenolarьnda her vaqьt birinçilikni alqan: **Anife Nafe**, **Zlixa Zijadin**, **Mahije Osman** (komsomolka), **Ava Mazin**, **Sebiha Abibulla** ve ilaxri arqadaşlar calьşlar.

„Lenin xatiresi“ kolxozьnda qadьnlar her sahada aktif calьşqanlarь kibi, qadьnlardan olqan 10 dane partijalь qadьndan Partorglьq vazifesinde de aktif suretde calьşьb iş nymyneleri kөstergen qadьnlar bar. Masela: **Zade Abdulla** arqadaş, 1928 senesinden beri partija a'zasь, bytyn vaqьt kolxozda jolbaşçьlьq işlerinde calьşьb kelgeni kibi şimdi de kolxozda **Nafe Osmannьn** 5 numerolь brigadasьnda Partorglьq vazifesini japa,

Qadьnlar arasьnda sijasij ve medenij işler.

Kolxoznik qadan-qьzlar arasьnda çahillikni joq etyv işleri bys-bytyn bitirildi. Qadьnlarnьn bilgi sevijelerini jykselteçek gazeta ve zurnallar teşkiletlar tarafьndan alьnqan son, ajrь qadьnlar өzleride gazeta ve zurnallar alьb oqujlar.

Kolxoznik ve kolxoznik qadьn qьzlar hallь-taqatlь jaşajьşqa ajaq basmalarьnen, artьq medenij jaşamaqa başladьlar. Kolxozda pek jaxşь kulub bar. Kolxoz bu sene kino apparatь aldь. Klub azbarьnda fizkyltura mejdancasь japdь. Kolxozda jaşlarnьn havesliginen calqь taqьmь teşkil etildi. Bytyn kyn boju brigadada ve zvenolarda bezmeden, usanmadan calьşqan, jaş ve qьzlar aqşamlarь işden qajtqan son temiz urbalarьnь kijib klubqa toplana, vaqьtlarьnь şenli kecireler. Ajni zamanda japьlmasь kerek olqan içtimij fajdalь işlerni de japalar.

Kolxoz bysbytyn elektrik jarьqьnen jarьqlatьlqan, her kolxozniknin evinde elektrik lampasь ve radio bar.

Kolxoznik ve kolxoznik qadьn qьzlar hallь-taqatlь jaşajьşqa ajaq basьb, medenij өmyr kecirgenlerine sevineler.

Kөrgen

SOTSIALIST ZIRAATÇILIGI QAHRAMANLARЬNDAN 57 ADAM DAHA

Bu sene Qrьm Alij Kommunist kөj xozajstvasь mektebini bitirgenler icinde emekdar tatar qadьnlarьndan 1-dane ve en eji oquv udarnigi olqan Gulsum Mujedd nova arqadaş.

Memleketnin sanajь'laşdьuv ve kөj xozajstvasьnь sotsjalistçe qajrьdan quruv esasь yzerine, bizde dynjanьn en byjyk kөj xozajstvasь mejdanqa ketirildi.

Proletar inqlabь sajesinde bizim 200 jьllьq mystemleke esirliginden azad olqan Qrьm çymhyrijetimiz, jalьnьz Lenin—Stalin millij politikasьnьn doqrь tatbiq etilmesi esasь yzerine, kerek sanajь'laşdьruv sahasьnda ve kerekse kөj xozajstvasьnь sotsialistçe qajrьdan quruv sahasьnda Sojuznьn ileri kelgen oblastlarь dereçesine syr'atle jetişe bildi.

Partijanьn jolbaşçьlьqь altьnda zavodlarьmьz ve fabrikalarьmьz sexlerinde, sovxozlarьmьz ve kolxozlarьmьz tarlalarьnda, emek udarniklerinden ve sotsialist japьçьlьqь entuaziastlarьndan sotsialist qurumь icyn kyreşden haqiqij bөlşevik kyreşcileri doqdь ve her kyn doqalar. On binlerçe emekdar tatarlar ve tatar qadьnlarь, Qrьmnьn carizm devrinde ezilib qalqan diger milletleri ile beraber sefaletden, huquqsьzlьqdan ve çahillikden qurtuldь, jykseldi ve janь sanajь' oçaqlarьnьn ve sovxozlarnьn, MTS-lernin ve kolxozlarnьn ileri kelgen xadimleri oldьlar.

Partijanьn nevbetij vazifesi, өsmekde olqan kadrolarnь bөlşevikçe terbije etmek ve onlarqa Marks—Lenin—Stalin ta'limatьnь elde etdirmek icyn bir mekteb teşkilatlandьrmaqdan ibaret edi.

Bu sebebden Merkezij Komitet ve VKP(b) Qrьm Oblast Komiteti, 1931 senesinde Qrьm Komvuzьnь acmaq xususьnda qarar cьqardьlar, o sonradan Alij Kommunist Kөj Xozajstvasь Mektebine cevirildi.

Agro-texnikanьn, kөj xozajstvasьnь maşinalaşdьruv ve elektrikleşdiryv işni bilmeden „zootexnikanь anlamadan sovxozlarda ve kolxozlarda konkret jolbaşçьlьq etmek mvmkyn degildir. Bizim sotsialist kөilerimizge ketdikce bu bilgilerge malik olqan janь ve janь xadimler lazim olmaqdadьr. „Bu kibi kadrolar olmadan, kөj xozajstvasь ve rajonlarda partija-sovet jolbaşçьlьqu janьn seneler zarfьnda bu vazifelernin haqqьndan kelmek imkanьndan tamamile mahrum ola bilirler". (VKP(b) MK qararьndan).

1931 senesi Qrьm Komvuzь adьnen adlanьb açьlqan ve sonradan Qrьm Alij Kөj Xozajstvasь Mektebine cevirilgen bu mektebni, kecken vc sene zarfьnda komsomol oddelenijasьndan 22 kisi ve eki senelik oddeleniiasьndan 28 kisi bitirdi ve bu senede. vc senelik partiia-sovet oddeleniiesinden 57 kisi bitirdi. Bu 57 kisiden 6 danesi emekdar qadьnlardan olub, bunlardan da bir danesi tatar qadьnьdьr.

Bu arqadaşlar vc dөrt sene mekteb sьrasьnda өz xorandalarьndan, balalarьndan ajьrьlьb qarşьlarьna cьqqan bir taqьm zorluqlarqa baqmadan, өz gruppalarьnda oquqan erlerden artda qalmajьb, bvgyn mektebni bitirgende hen derslerinden ve hem de içtimaij işlerden artda qal-

SEXNIŊ IFTIXARLDLR

Aqmesçid. Krupskaja adlına Qrlım-Şvejpromda ilkingi partija teşkilatında temizlev başladı.

Qrlım-Şvejpromda calışqanlar arasında ekserijetni alqan qadınlar 80 prosentni teşkil eteler.

Temizlevnin birinçi kyni temizlevden aşaqı dereçe işde, stanok başında calışqan işçitikişçi, qadın kece.

Tribuna başında temizlev komisjası ögynde, 1932 senesinden partija a'zası olqan **Sebiha Qajışçijeva** arqadaş, komisjaqa ve toplaşuvqa öz terçimeji halını anlata.

Sebija Qajışçijeva arqadaş.

Qajışçijeva arkadaş, 1905 senesi Baqcasarajda fuqare bir xorandada doqa. Onın babası bytyn ömyrini dvorniklik japlıb kecirgen 1918. senesi, **Sebiha** arqadaş 13 jaşında olqanda babası öle. O, jalnız 1926 senesi, 21 jaşına kelgende **„vazrajenije"** fabrikasına calışmaqa kirib, onda janı jaşalış köryb ola. 1928 senesi **Qajışçijeva** arqadaş, **„Trudovoj Oktabr"** fabrikasına avuşa ve 1930 senesi anda jaxşı komsomollarnın jardımınen Lenin komsomolı safına kire. 1931 senesi Lenin komsomolı **Qajışçijeva** arqadaşnı kommunist partijası safına bere. 1932 senesi partijada kandidatlıqdan a'zalıqqa kece ve ajni bu senesi Qajışçijeva arqadaş, Qrlım-Şvejpromqa avuşa.

Qajışçijeva arqadaş, „partijamaqa pek coq şej ögretdi. Bizim partija jolbaşçılarımıznın jardımınen oqumaqa ögrendim. Men partijanın XVII-nçi sijezdinin qararlarını, xususan **Stalin** arqadaşnın dokladını ajrıça işleb benimsedim. Menim içtimaij vazifem sexde profgruppa teşkilatçısı olub, bytyn işlerimni partijanın XVII-nçi sijezdinin qararları ve **Stalin** arqadaşnın kösterişlerinen alıb baram. **Stalin** arqadaşnın dokladını gyzel benimsememnen her vaqıt hangi bir işni de japsam onın kösterişlerini xatırımda tutam.

„Janı Dynja" ve „Qadın" lıq sotsializm jolında "zurnalını daimij suretde oqujım—dij.

Gorelik, Cudnovskij, Rabinovic ve Tkacenko arqadaş **Qajışçijeva** arqadaşnın en eji istihsal udarnigi olub içtimaij işlerde de gyzel calışqanını qajd etdiler.

Komisija tarafından berilgen sijasij syallerge **Qajışçijeva** arqadaş qanaatlendiriçi suretde çevab berdi.

Qajışçijeva arqadaş, Qrlım-Şvejpromının yty sexinin iftixarıdır.

Grund.

majıb mektebni oquv udarnikleri adımen bitirgen: Mujedinova, Lennikova, Meller, Zanilova, Gardimova ve Nesterova kibi arqadaşlarımız olsa da tabiij, bu 57 mekteb bitirgenden jalnız 6 danesi qadın olub, bunlardan da jlnız bir danesinin tatar qadını olması biz icyn byjyk eksikliklerdendir.

Ileride Qrlım Alij Kommunist Köj Xozajstvası Mektebi bu eksikliklerni köz ögyne alır ve mektebde emekdar qadınlarnın sajısını jykseltmek icyn calışır, bunın icyn de rajonlarda emekdar qadınlarnın da vazifesi az degildir.

Her emekdar qadın öz bilgisini kötermek ve mektebler sırasında alij lereçe malymat qazanmaq icyn calışmalıdır.

Bu sene Qrlım Alij Kommunist Köj Xozajstvası Mektebini bitirgen qadınlardan oquv udarnikleri.

Aluştarajonь Uskyt kөji „Stalin“ kolxozь tytyn ьrigadasьnьn en eji udarniklerinden, soldan birin i Emine Qarabyber, Şemsije Bani Sevri ve Emine Q. Amet arqadaşlar.

USKYT KӨJI „STALIN“-LILERNIŊ KELEÇEGI DAHA PARLAQDЬR

Aluşta. 1930-nçi senesi kolxoz qurulьşьna qadar Uskyt kөjindeki 731 xozajstvanьn 54-tini eksploatator kulak xozajstvalarь teşkil ete edi. 451 faqьr, 217 orta hallь xozajstvalьlarь ise bu kulaklarnьn elinde cekişe, inlaj ediler.

Cynki kөjnin **„Stavlь qьr“, „Dut terek“, „Caranda“** nam bereketli jerlerinde baqlar, baqcalarnьn pek coqьsь **Fuka Mambet, Qurt Memet Xalil, Kuku Açi Memet** kibi kulaklarnьn elinde buluna edi. Kolxoz qurulьşьndan evel Uskut kөjinde bir mektep ve birde oquv evinden başqa

Aluşta rajonь Uskyt kөji şoveti reisinin jardьmçьsь, udarnik Akiwe Şevri arqadaş.

medenij oçaq olmaqanь kibi çemaat mylki sajьlaçaq kibi bir binalarьda joq edi.

1930-nçi senesi kolxoz quruldь, sotsialist xozajstvasь quruçьlьqьna ceşid jollarnen quturmьşçasьna akis ketken 54 qadar kulak xozajstvasь sьnьf olaraq kөjden joq etildi.

Şimdi ise, kolxozda medenijet evi 150 balalьq jasli, 1500 lampalьq elektrik stansijasь, mektep, xastaxane, kolxoznik evi, balьqçьlar evi, 36 bin ruble paraqa bitken iskele, mexanizeleşdirilgen dөrt dane tytyn aranь, at, tuvar axьrlarь, 290 hektar baq, 101 hektar baqca ve 90 hektar tytynligi bar. Kolxozda zenginlik jalьnьz bunьnnen qalmaj. Mьnda hajvan asravçьlьq işine de son dereçe diqqat, ehmijet berile.

Partijanьn XVII-nçi sijezdinde **Stalin** arqadaşnьn hajvan asravçьlьq işinin inkişaf etmesi xususьnda sөjlegen nutqьndan son partijanьn qararlarьnь jerine ketirmege tьrьşьla.

Kolxoznьn өzinde 2233 dane qojun, 48 domuz, 114 at, 104 tana ve qunançьn 65 dane өgyż olqanь kibi kolxozniklernin өzlerinde 239 sьqьr, 138 tana, 4002 dane qojun bulьna.

Kecken sene kolxoznьn senevij keliri 1 miljon 250 bin ruble olqan olsa, bu sene 1 miljon 8 jyz bin rublelik kelir elde etilmesi qararlaşdьrьla.

QADЬNLARNЬ MES'YL IŞGE ÇELB ETYV IŞI QANAATLENDIRIRLIK DEREÇEDE DEGIL

„Stalin“ kolxozьnda1326 işci quvetinden 670 qadarьnь qadьn qьzlar teşkil eteler. Sajь çihetinden 50 prosentni teşkil etken bu emekdar qadьnlьq, kolxozda miljonlar ruble kelirni elde etyvde de o nisbetde iştirakleri bar. Byjyk reh-

UDARNЬJ CALЬŞALAR

Balьqlava. B. Muskomja kөji **„Qьzьl Qrьm"** kolxozь 1933 senesi 180 hektar tytyn mejdanlьqь 8 brigadada 320 qadьn—qьznьn quvetinen mejdanqa ketirilib, devletke borçlarь olqan 954 sentner tytynni vaqtь-vaqtьnda ödegen ediler.

Mьnda olqan 8—brigadadan 4—numerolь brigadada brigadirlik vazifesinde, tytyn asrav işinde 26 sene, brigadirlikde ise 3 senelik teçrybesi olqan **Gylsym Useinova** arqadaş calьşqan edi.

Gulsym arqadaşnьn brigadasьnьn rajon kөlemінde iş nymyneçileri olqanьnь bilmegen hic bir kimse joq edi. Cynki onьn brigadasь kecken sene tytyn oturtuv kampanijasьnda, bytyn Qrьm tytyn brigadalarь konkursьna qoşulqan ve rajon kөleminde birinçi olaraq jyksek kejfijetnen tytyn qojub cьqqanь icyn brigadir **Gylsym** arqadaş, Qrьm Merkezij Içraї komiteti tarafьndan maqtavlь kaqьd, maşina, polto kibi baxşьşlarnen mykafatlanqan edi.

Bu sene **„Qьzьl Qrьm"** kolxozь 165 hektar tytyn sacdь. Kolxozda 7 tytyn brigadasь calь şa. Bunlardan 3—numerolь brigadada kene de emekdar qadьnlardan bytyn vaqьt udarnik olub calьşqan, **Besibe Muçdaba** arqadaş brigadir olaraq calьşa.

Besibe Muçdaba arqadaşnьn brigadasь 23,75 hektar tytynni jyksek kejfijetnen vaqtьnda oturtьb cьqqanь kibi capa vaqtьnda da artda qalmadь. Bu brigada kolxozda beşinci brigadanen musabaqa japa.

Kolxozda birinçi olaraq **Besibe Muçdaba** arqadaşnьn brigadasь tytyn bereketini zajatsьz vaqtьnda toplanmasь icyn kerek olqan alet ve kediklernin (ip, ine, sьrьq) ve aranlarnьn, hazьrlanmasь icyn calьşdь ve bunьnnen beraber VKP(b) OK ve Qrьm ASSR Xalq Komisarlarь Sovetinin „nazik kyltyra tьmarь ve bereket hazьrlav" haqqьnda qararьnь jerine ketire bildiler.

Bu brigadada, **Salhe Alim, Fadme Abdulla, Eitade Zekerja** ve **Xatiçe** arqadaşlar birinçi capada norma planet artьndan 1000, planetsiz 750 metro olqan olsa, onlar normalarьnь her vaqьt artqacьnen toldьrьb kelgen en eji udarniklerdendirler.

Mьnda 6—numerolь **Xalil Ilyas** arqadaşnьn brigadasь da **Besibe Muçdaba** arqadaşnьn brigadasьndan artda qalmaj. Mьnda da birinçi capa brigadada qadьnlardan en eji calьşqan udarnik ve zveno başь **Anife Qadir, Mekke Zakir, Sebija Mustafa, Hedaje Asan** ve **Sanije Sefer** arqadaşlarnьn qajretli calьşmalarьnen birinçi olaraq bitirilib, ekinçi capaqa da vaqtьnda başlanьldь.

---

berimiz **Stalin** arqadaşnьn **„qadьnlar kolxozda byjyk quvetdir"** sөzinin ne qadar jerinde sөjlengeni Uskut kөjinde de kөrmek mymkindir.

Akime Sevri arqadş, jyzlerçe qadьnlarnьn arasьnda өsyb cьqqan bytyn qadьn ve qьzlarnьn ajnь zamanda kolxozniklernin i'tibarlarьnь qazanqan aktivistka bir qadьndьr. O, 1928-nçi senesinden beri kөj soveti a'zasь, şimdi ise kөj soveti reisinin jardьmçьsьdьr.

O bytyn seksijalarnьn japaçaq işleri icyn rahatsьzlana onlarqa jolbaşçьlьq japa, jardьm ete.

Plan boјьnça mьnda 17743 ruble para toplamaq kerek, ijyl 5-ge qadar 5.725 ruble 71 kapik toplandь. **Akime** arqadş, para vastalarьnь mobilize işinde qazanclarьnь elde etmek icyn bytyn imkan olqanьnь, jaqьn kynde bu plannь toldьraçaqlarьnь qajd ete. Mes'ylijetli işke çelb olunqanlardan jalьqьz **Akime** arqadaş kөrylmekdedir.

„Stalin" kolxozьnьn 269,5 hektar baqьndan bu sene 1192 tonna jyzym alьnmasь qararlaşdьrьla. 12 baq brigadasьndaki 35 zvenoda 352 calьşьçь quvet olub bunьn 129-ь qadьn qьzlardьr.

Kolxozda 27 brigadada qadьnlardan bir brigadir olmaqanь kibi baqdaki 35 zvenodan hic birisinde qadьnlardan bir zveno başь sajlamadьlar.

Kolxozda her ne qadar **Ç. Akime, Anife Kanar, Daqlь Aşime** kibi iş sujmez tenbeller olsa da lakin kyndelik normanь her vaqьt mьqdar kejfijetçe toldьrqan **Emine Qarabyber, Şemsije Bani Sevri, Emine Qurt Ametova, Anife Cьraq, Xatiçe Abdulla, Momine Qasimova, Gylsym Esad** kibi namuslь calьşqan qadьn, qьzlarnьn sajьsь az degil.

Bu qadьn qьzlardan brigadir, zveno başlarь secmek onlarnь mes'yl vazifelerge çelb etmek mymkin. Lakin bu vaqьtqa qadar kolxoz idaresi bu mes'elelernen oqraşmaqanь kibi rajon teşkilatlarь da az ehmijet berdiler.

Zişan

JYKLI BIR QADЬN NE

Jykliklik bir xastalьq degildir; o—tabiij ve fiziologi bir hadisedir . Lakin, bu fiziologi hadise zamanьnda ba'zь bir xastalьqlь hallarьnьn mejdanqa kele bilmesi, başqa vaqьtqa kore, daha qolaj, daha elverişli olqanьndan, biz bu maqalenin icerisinde jykli bir qadьnnьn oz saqlьqьnь nasьl qorcalamaq kerek olqanьndan qьsqa bir suretde bahs etmek istejmiz.

Faqat, jykli bir qadьn oz saqlьqьnь nasьl qorcalajçaqьnь bilmezden evel, başta bir jyklilikniп nasьl ve ne suretde mejdanqa kelgenini ogrenmek kerekdir.

Qadьnnьn icki nesil jetişdiriçi a'zalarь —**bala jataq** (matka), **Fallopi trubalarь** ve **jumurtalьqlardan** ibaretdir.

Bala jataq—dьvarlarь soп dereçe qalьn ve qavij, armut şekilinde bir a'zadьr. Juqarь, keniş qьsmьnьn he reki tarafьndan **Fallopi trubalarь** adьnen belli olqan ve **jumurtalьqlarda** hazьrlanqan jumurtanь bala jataqqa jollamaq xьzmetini korgen 3—5 millimetr kenliginde ve 10—12 santimetr uzunlьqьnda eki dane truba bardьr. Bu trubalardan her birinin,biri matkanьn icine acьlqan qajet ufaq, digeri de qursaq boşlьqьna acьlqan byjykce ve pysklli baş delikleri bardьr.

Bunlardan qajrь matkanьn aşaqьda bir de aqьzь bardьr. Matkanьn eki tarafьnda, Fallopi trubalarьnьn tibinde gogerçin jumurtasь byjykliginde qadьn çьnsij bezlerinden sajьlqan **jumurtalьqlar** bulunьr.

Jumurtalьqlardan her birinin icinden her aj aşlanma icyn tam bir suretde hazьr olqan birer jumurta cьqar. Jumurta Fallopi trubasьnьn qursaq boşlьqьna acьlqan pyşkylli uçundan kirer ve bala jataqqa doqrь ileriler. 10—12 santimetr qadar uzunlьqdaki trubanь kecib, bala jataqqa kelmege jumurtaqa 6—7 kyn qadar bir vaqьt kerek olur. Lakin, coqьsь vaqьt jumurta bala jataqqa jetişmezden evel, truba icinde bulunqanda, erkek çьnsij hyçresinen (spermatozoitnen) birleşir ve aşlanьr. Aşlanqan jumurta bala jataqnьn icine tyşerek onьn juqarь koşelerinden birisinin divarьna pekinib qalьr ve mьnda osyb-byjymege başlar.

Lakin, jumurtalьqlarnьn vazifesi jalьnьz jumurta jetişdirmek degildir. Onlar qadьnnьn bytyn hajatьnda soп dereçe ehmijetli birer; bezlerdir; qadьn çinsij a'zalarьnьn osyb—byjymesi, calьşuvь ve soп-soпьna, solьb-xarab olmasь—hep jumurtalьqlarqa, onlarnьn qadьn vuçudьna cьqardьqlarь tyrly ximjevij maddelerge baqlьdьr. Qadьn koklerinin byjykleşmesi taznьn erkeklerinkine kore daha keniş, bytyn vuçudnьn daha nazik omasь, velhasьl qadьnqa „qadьnlьq" bergeen işte bu bezledir.

Aşlanqan jumurtanьn balajataqnьn dьvarьna bekilmesinen artьq **jyklilik başlar.** Jykliliknen beraber qadьn vuçudьnda bir taqьm myhim deпişyvler mejdanqa kele başlar. Bu deпişyvlerniп en evela pejda olqanь—**menstruatsijanьn** (aj başьnьn) **toqtamasьdьr.** Menstruatsija—jumurtalьqlarnьn calьşuvьnen sьqь bir suretde baqьlьdьr. Onlarda jumurta hazьrlandьqь myddetce menstruatsija devam eter jumurta hazьrlanmasь bitkeninen menstruatsija da toqtar.

Jyklilikniп her keske belli olqan bu alametinden qajrь vuçudnьn başqa jerlerinde de tyrly deпişmeler mejdanqa kelmekdedir. Balajataqnьn sidik quvuqьnь ve iceklerini basmasь sebebinden jykli qadьnda sьq-sьq simek ve ic qatmasь mejdanqa kelir. Balajataq osken sajьn qursaq da byjykleşe başlar. Qursaqnьn „osmesi" 4-nçi ajdan başlar.

Jyklilikniп ekinçi ajьndan qadьnnьn kokysleri şişmege, qattьlaşmaqa başlarlar. Bu zaman sьqqanda onlardan acьq tysly bir şingenlik cьqar; buna—**uvuz** derler. Uvuzdan ileride syt mejdanqa kelir. Kokysbezlerinen beraber memeler de oser, qattьlaşьr ve etraflarь qararьr. Jyklilik. zamanьnda saqlam qadьnnьn maddesi acьlьr; ba'zan, bilakis, aşamaq istemezller; onlarnь jyrek bulanmalarь rahatsьzlandьrьr. Zaten jyrek bulanmasь da jyklilikniп ilki alametlerinden birisi sajьlьr. Jyrek bulanmalarь bilxassa sabahlarь zijade olur ve ba'zan qusmaqnen netiçelenir. Jyrek bulanmalarь ve qusmaq jyklilikniп 4-nçi ajьna doqrь kecer. Lakin, ba'zь vaqьtlarda, qusmaqlar pek zijade olur; o zaman doqtornьn tevsijesine kore hatta balanь tyşyrmek bile kerek ola. Bojle qusuvlar,tabiij, bir soj xastalьq sajьlmaqdadьr. Jyklilik zamanьnda qadьnnьn jyrek ve bujreklerinin vazifeleri de pek artar. Saqlam qadьnlarda bu a'zalar jaxşь calьşsalar da, ba'zь betde, el ve ajaqlarda şişikler pejda olur. Bojle şişikler pejda olunqanьnen mutlaqa doktorqa korynmelidir. Jykli bir qadьn, bilxassa ilki ajlarь, şişikler pejda olunqanьnen mutlaqa doqtьrqa korynyr. Bu hallar jyklilikniп ortalarьna jaqьn kece başlar. Bu zamanda artьq balanьn ilki qьbьrdanuvlarьnь dujar. Bu—qadьnnьn nastrojenijesine coq jaxşь bir te'sir japar; oda artьq analьq duj-

BILMEK KEREKDIR.

qusь ve onьnnen beraber byjyk bir sevgi ujanьr. cьqardьqlarь tyrly ximjevij maddelerge baqlьdьr. Qadьn kөkislerinin byjykleşmesi taznьn

* * *

Qadьn çьnsij a'zalarьnьn qurulьş ve calьşuvьndan, jyklilikniп nasьl ne suretde mejdanqa kelişinden ve onп alametlerinden qьsqa bir suretde bahs etken son, qadьnnьn jykli halьnda ne bilmesi kerek olqanьna kecejik.

Başda bir, her jykli qadьn jyklilikke zarar ketire bileçek her şejden qacьnmaq kerekdir. Pek zijade joruçь iş, jaramaj aş, ve jyklilikke aqьr te'sir japarlar. Bir qararda aqьr iş jyklilikniпn 7-nçi ajьna qadar devam ete bilir. Bunьn hiic bir tyrly zararь olmaqanьndan qajrь, bilakis hic bir şej japmajuv jyklilikke zarar ketire bilir. Cynki boş vaqьt kecirgen vuçudnь qavileşdirmej, bilakis onп xastalьqlarqa kyresi quvetini zajьflata. Jykli bir qadьn icyn taze ve temiz havada bulunuv—en kerek şejlerden birisidir. Lakin, temiz havada bulunmaqnen qalmajьp, jaşamьqan evniп havalandьrmasьna da ajrьça diqqat etmek kerekdir.

Jykli qadьnnьn aşь—beslejiçi olmaqnen beraber, jaxşь hazm olьnqan produktlardan olmalьdьr. Qursaqnь coq toldьrmaq zijade aqьrlьq eter; onп icyn az-az, lakin sьq aşamaq daha jaxşьdьr. Jykli qadьnnьn aşьnda sebze (ovoşci) coq olmalьdьr. Eger aşaqanda jyrek bulansa, aşnь jatqan jerden aşap 1—2 saat qadar jatmaq jaxşьdьr.

Jykli qadьnda icmek icyn en kelişikli şej-suv, jengil caj ve sytdir. Qave icmek jaxşь degildir. **Hic bir tyrly spritli icki icmek mymkyn degildir.** Jykli qadьnlarnьn, ekserijetle ic qatmasьnen cekişkenlerini juqarьda sөjleb kecken edik. Bunьnnen kyreşmek icyn en gyzel jol—jemiş, ekiş qatьq, jarьm stakan suv kibi şejlerdir. Bu şejler ac qursaqqa aşalaçaq, ja, ki icileçek olsa, pek jaxşь te'sir japalar. Doqtьrnьn musaadesi olmadan ic syrdiriçi ilaçlar qullanmaq qat'ijen mymkyn degildir. Ic qatmasь pek kycli olsa ve juqarьda ajtьlьb kecilgen tedbirler jardьm etmese, o vaqьt klizma qojmaq kerek olur.

Jykli qadьnnьn aşь kibi urbasьn da pek sade ve qolajlь olmaq kerekdir. O hic bir suretle qursaq ve kөkysni sьqmamalьdьr. Qarardan zijade sьçaq kijinmek, pek sarьnьb kezmek de doqru olamaz. Jalьnьz qursaq ve ajaqlarnьn biraz sьçaqça tutulmasь jaxşьdьr.

Jykli qadьnnьn ajaqjabь da urbasь kibi bol ve serbest olmalьdьr. Uzun ve tar burunlь, jyksek padvorlь ajaqqablar jykli qadьnnь coq jorar; onп icyn bu soj ajaqqab zararlьdьr. Ajaqda jumşaq ve bol terlikler olmalьdьr.

Jyklilikniп ekinçi jarьsьndan başlab qursaqnь baqlab tutmaq jaxşьdьr; bu suretle qursaqnьn qarьndan zijade sarьlmasьnьn өgyne kecilir. Qursaqnь baqlab tutmaq icyn maxsus japьlqan keniş sozmacalь (elastikij) bintler bardьr. Bu maqsad icyn jyzbeznen fajdalanmaq jaxşь degildir; cynki jyzbez toplanьr ve qursaqnь rahatsьzlar.

Jykli bir qadьnnьn en zijade diqqat eteçek şejlerinden birisi de—**temizlikdir.** Jyklilikniп sonьna qadar hamamda çuvunmaq mymkyndir; lakin par (buxar) odalarь zararlьdьr. Bilxassa, jyklilikniп ilk ajlarьnda bala tyşmesi mejdanqa kele bilir. Ajnь suretle jalьnьz **ajaqlarnь** sьçaq yannaqa qojmaqda doqrь degildir. Ilk vaqьtlarda alьşqan qadьnlar icyn denizde qьsqa bir vaqьt jaldamaq da mymkyndir.

Aqьz icine ve alelxusus **tişlerni** pek temiz tutmaq kerekdir. Her kyn tişlerni paraşok ve fьrcьnen temizlemek: onlarnь ufanmadan saqlar. Tişler aqьra başlaqanьnen mutlaqa doqtьrqa barьb baqtьrmalьdьr. Bundan, ba'zь qadьnlarnьn bellegeni kibi, jyklikge hic bir tyrly zarar kelmez

Jykli qadьn kөkyslerine pek diqqat etmelidir. Hic bir suretle kөkslerni sьqqan tar urba, lifcikler kijmemelidir; cynki tar urba memelerni basьb jalpajtьr; jalpaq memeni bala dudaqlarьnen tutmaqda kuclik ceker, jorulьr ve sytke tojmadan aqьzьndan taşlar. Kөkslerni her kyn salqьn suvnen çuvup, memelerni spirtnen raqьnen syrtmek pek fajdalьdьr; cynki memeler pek nazik olqanlarьndan, bala emgende onlar catlaj bileler. Catlaqdan ise mikroblar kitip kөkslerni xastalandьra. Bu coq zamanqa qadar aqьr bir xastalьqdьr. Işte onп өgine kecmek icyn daha jyklilik zamanьnda kөkslerni hazьrlamaq pek fajdalьdьr. Ba'zь doqtьrlar memelerni spirt, raqь kibi ilaçlar jerine, cajnen çuvdьra ve bir soj jaqnen jaqtalar. Buda jaxşьdьr.

Nihajet, bir qac sөz de çьnsij mynasebetler haqqьnda aitmaq kerek. Jyklilik vaqtьnda çьnsij mynasebetlerde bulunmamaq kerek olsa da faqat bunьn bir coq kerreler mymkin olmaqanьnь kөzde tutьb, ilk ajlarda sirek de olsa muolsa musaide etmek mymkyn, Lakin, altьnçь

BALALAR MEJDANCASЬ GYZEL BIR EVNEN TE'MIN OLЬNMALЬ

Balьqlava. Şuli kөji „Lenin xatiresi" kolxozь qadьnlarqa istihsalda rahat rahat calьşmalarь icyn en birinçi şarait olqan balalar jaslisi ve balalar mejdan çasь mejdanqa ketirdi.

Jasli ve mejdanca mart 16-dan beri calьşьb kele. Kolxoz idaresi jaslide balalarnь medenij bir suretde terbije etmek icyn kerek olqan kravat, tөşek, jastьq, tөşek camaşьrь ve bala larnьn ystlerine kimek icyn urbalar ve ilaxri şejler hepsi jetişerlik dereçede te'min etilgen. Jasli icine kirilgeni kibi (tarlьqnь kөzge almasaq) jaslide temizlik ve nizam olqanь kөzge carpa,

Jaslide balalarqa kynde yc kere aş berile. Aşlarnьn kejfijeti gyzel. Kolxoznьn syt—mal fermasь bar. Jaslinin kynde keregi mьqdarda sytnen te'min etib tura.

Jaslide aş pişirgen **Xajaçan Abdurefi** arqadaş, өz qartlьqьna baqmadan aşlarnь her vaqьt vaqtьnda ve pek lezetli etib pişire. Balalar onьn pişirgen aşьnь sevib aşajlar. Aşxanasьnь ve aş pişirgen savutlarьnь temiz tuta. O, jaslide eki seneden beri aşcьlьq japa,

Mьnda jasli mydiri **Fatime Xajredin**, terbijeçi **Nurije Sejtmemet** arqadaşlar da jaslini ve balalarnь temiz tutuvda işlerini zararsьz japsalar da, her ekisi de partija a'zalarь olaraqdan, partijalь bir adamqa jaqьşmaqan. bir-birlerinen anlaşmajьb balalar janьnda qavqa japuv, bir-birlerine cirkin-cirkin sөzler ajtmaq ve ilaxri kibi qolajsьz hareketlerde bulunqanlarь icyn bu arqadaşlarqa jaslide bala terbija sini hic bir tyrly ьşanmaq mym kyn olamaz. Kolxoz idaresi jaqьn kynler icinde jaslide bala larnь kommunist terbijesinen medenij bir suretde terbijelejçek kibi bir mydir ve terbijeçinen te'min etmelidir.

Kolxozda jasli ve balalar mejdanç asьna qatn ajçaq kibi 150 bala bar. Bunlarnьn hepsi jasli ve balalr mejdancasьna çelb olьnmaqa nlar. Jasli ve mejdancaqa kynde 50—60 bala dan zijade kelmej. Kolxoz idaresi jaslini bir evnen te'min etken olsa da, bu evnin jalnьz jasli caqьnda balalarqa jetişerlik bir mьqdarda oiqanьndan, mьnda jasli ve mejdancanьn hala daha bir jerden ajrьlmaqanьndan sebeb jaslide pek tarlьq ola. Eger ballarnьn hepsi keldikleri taqdirde jaslide hic bir tyrly ballarnьn sьqmajçaqlarь şybhesizdir. Bunьn icyn birinçi nevbetde kolxoz idaresi ve Partorg **Ibrahimof arqadaş**, jasliden balalar mejdancasьnь ajьrьb, balalar mejdancasьnь başqa bir jerde kelişikli bir evnen te'min etmeli ve 100 prosent jasli ve mejdanca caqьnda balalarnь jasli ve mejdancaqa çelb etib, istihsalda calьşqan analarqa bol-bol calьş. maq icyn şarait doqьrmalьdьr.

JOLBAŞÇЬLЬQ IŞLERINDE DE SAJЬLARЬ ARTMALЬ

Balьqlava. Kolxozda qadьnlar byjyk quvet sajьlalar. Lakin politotdel teşkil olьnqanqa qadar kolxoz jolbaşçьlarь bu quvetke asla ehmijet bermegen ediler.

MTS teşkil olunqan zamandan berli qadьnlarnь kolxoz a'zalьqьna çelb etyv boyunça pek coq iş japьldь. Bizim rajonda **2300** işke jaraqan qadьn bardьr. Onlardan jalnьz **250** danesi kolxozda a'za edi. Politodel teşkil olunqan son kolxoz a'zalьqьna 800 qadьn daha çelb etildi. Şimdiki halda kolxozda өz a'zalьqlarьnь resmijleşdirgen artьq 1842 qadьn oldь. Onlardan jolbaşçьlьq işlerinde calьşqanlarnьn da sajьsь artdь.

Kolxoz idaresi a'zasь olaraq 69 qadьn, brigadir 3, zveno jetekçisi 67, ferma mydiri 3, partorg vazifesinde 2, qadьn teşkilatçьsь 19, kolxoz bala jaslilerinin mydirleri 29 qadьn calьşa. Bir qadьn da kolxoz reisi olub calьşa. Qadьnlarnь jolbaşçьlьq işlerine qojuv tempi qanaatlendirirlik degil, lakin politotdelnьn ileride bu mes'elelernen daha çiddij oqraşaçaqь şybhesizdir.

J. D.

---

ajdan sonra çьnsij mynasebetler qatijen toqtatьlmalьdьr. Cynki, ileride bala doqqan zamanda tyrly xastalьqlar olmaq ihtimalь bardьr.

Biz bu maqalenin başьnda jyklylik bir xastalьq degildir, faqat ba'zь bir şejlerge reajet etilmedigi taqdirde xastalьqlь hallar mejdanqa kele bilir degen edik. Jykly qadьnnьn ne bilmek kerek olqanьnь biz qьsqa bir suretde bu meqalede anlatdьq. Bu xususda daha etraflь ma'lumatnь qadьn konsultatsijalarьndan almaq kerekdir. Lakin, bir coq qadьnlarnьn japqanlarь kibi, konsultatsijaqa xastalanqan son degil de, xastalanmazdan evel daimij bir suretde qatnamalьdьr. Ançaq bu suretle bir coq xastalьqlarnьn өgyne kecmek mymkin ola bilir.

D-r Kyrkci S.

SOTSIALIZM QURUÇЬLЬOQЬNA LAJЬQ SMENA JETIŞDIRIRMIZ.

Partijanьn VXII-nçi sijezdi sьnьfsьz sotsializm çemijeti quruv vazifesini, Sovetler memleketinde sotsializm binasьnьn japьlьb tamamlanmasь vazifesini ve 1934 senesinin, ekinçi beşjьllьqnьn ekinçi senesinin planьnь eda etyv bojьnça tamamile acьq ve konkret olqan vazifeni qojdь. Sovetler memleketi ekonomikasьnьn өsyvindeki qajet byjyk muvaffaqijetler, işçi sьnьfьnьn turmuş ve medenij soravlarь çehetinden xьzmetlerini kөrgen myesseselernin gigant suretde өsmesini temin etdiler.

Ajnь suretde biz sotsialistik saqlьq saqlav ucastkasьnda da byjyk muvaffaqijetlerge malikmiz. Işçi ve kolxoznik qadьnlarnьn medenij svijelerinin son dereçe өsyvinen bir sьrada turmuş myesseselerine—jaslilerge janь ve janь talablar da өse, işçi qadьnnь endi, onьn balasьnь jalьnьz bir jaslige aluv ve onьn өz işi vaqtьnda balanь baquvdan qortaruv qanaatlandьrmaj. O şimdi jaslilerde bala өlymlerinen ve xastalanuvlarьnen sistematik kyreş alьnьb barьlmasьnь talab ete.

O jaslilerde balalarnьn içtimaij kommunistik terbijelerini teşkilatlandьrmaqnь, onlarnьn doqrь bir suretde beslenmelerini teşkilatlandьr maqnь, balalarqa gigiena alьşqanlьqlarьnьn aşьlanmasьnь, jaslilerdeki balalarnьn çemaatca jaşav alьşqanlьqlarь almalarьna, onlarnь өz quvetlerine kөre өz-өzlerinin xьzmetlerini kөre bilmege alьşdьruvnь, balalarqa kycyklykden başlab etrafdaki şejlerge doqrь mynasebetde bulunuvnь aşlamaqnь talab ete. Işte işçi ve kolxoznik qadьnlarnьn Oxmatmlad xadimleri өginde qojqan esas talablarь bunlardьr. Oxmatmlad xadimleri partijanьn ve işçi sьnьfьnьn onlarqa nasьl bir çiddij ve mesylijetli vazifeler bergenini anladь ve sosmusabaqa, udarniklik metodlarьnen juqarьda kөsterilgen vazifelernin edasь oqurьnda kyreşmekdedirler.

Mesela, Oxmatmlad xadimlerinin Bytyn Qrьm myşaveresinde avuşuçь qьzьl bajraq alqan Kerc Oxmatmlad xadimleri, Aqjar Oxmatmladь xadimlerinen musabaqalaşalar. Aqjarlьlar majьs ajьnda sosdogovornь teşkermege başladьlar, bu işke partija teşkilatьnь, Sovet professional ve çemaat teşkilatlarьnь çelb etdi ve өz ystlerine alqan vazifelerini bolşevikce eda etmek oqurьnda dөgyşeler. Onlarnьn alqan vazifeleri ise, şundan ibaretdir:

1) Kerc yc ajlьq jasli kurslarьnda 50 adam hazьrladь. Kurslar bitken son jasli xadimleri icyn daimij seminar teşkilatlandьrьldь ve jasli xadimlerini 100 protsent texnikij oquvnen qaplab aldь, 2) xozajstva ve professional teşkilatlarnen dogovorlar japuv jolьnen Kerc şeheri jaslilerinin astьna qattь madij baza cekilgendir. 3) bala konsultatsijalarь işini quvetlendiryv syt aşxanalarьnь jaxşьlaşdьruv jolьnen balalarnьn xastalanuvlarьnen kyreş alьnьb barьlmaqdadьr, ufaq balalar evinde bala өlymi sanki joq dereçesine ketirilgendir.

Bala jaslilerinde saqlamlaşdьruv kampanijasь өtkerile: balalar acьq havada juqlatьla, hava ve kyneş vannasь alalar ve ilax. Jasli xadimleri tarafьndan balalarnьn analarь arasьnda sanitarija-jarьqlandьruv işleri өtkerile. En son sistema yzerine bala teçhizatь, mesela, bala krovatlarь, urba asmaq icyn cyjler, manezikler ve ilax. alьnqandьr. Leningrad Oxmatmlad instituti tarafьndan tasdiq etilgen ojunçaqlar aldьrьlqandьr.

Balalarnьn jaslilerde beslenyvleri de fena bir halda degildir. Aş pişiriçi qadьnlarnьn konferensijasь өtkerilgen. Lakin Kercde balalarnьn esas aşь olaçaq zarzavat jetişmej. Balalarnь meditsina çehetinden baquv kerek olqan jykseklikke qojulqan, her bir balaqa sanitarija pasportь jazьlqandьr.

Ijyn ajьnda Kercliler Aqjarlьlarnь teşkerdi ve anda da Oxmatmlad işlerinin qurulьşьnda bir sьra muvaffaqijetler olqanьnь qajd etdiler. Aqjardaki byjyk muvaffaqijetlerden biri, xasta xane janьnda bala bөlyginin teşkil etilmesidir, lakin daha eksiklikler de az degildir. Kerek Kercde ve kerekse Aqjardaki esas eksiklikler jasli, konsultatsija ve syt kuxnalarь binalarьnьn keregi kibi olmajuvь ve jasli japьlmasь icyn qatьj kyreş alьnьb barьlmajuvьdьr. 1934 s. Aqjarda ve Kercde jasli japьlmasь icyn para ajьrьlqandьr.

Altь ajdan berli projektleşdire, lakin japьçьlьq işlerine daha başlamajlar. Jasli japьçьlьqьna keniş işçi çemaatçьlьqьnь çelb etmek kerek.

Jasliler icyn jardьmçь xozajstvalar teşkil etmek ve jasli xadimlerini, teçribe alьşьb—berişmek icyn merkezij şeherlerge jollav jolьnen, jasli xadimlerinin kvalifikatsijasьnьn jykselmesine ve pedagogika işlerine diqqat ajьrmaq kerekdir. Biz 17-nçi sijezd qararlarьnь eda etyv ge bөlşevikce sarьlmaqa sotsializm quruçьlьqьna lajьq smenanь jetişdirmege borclьmьz.

Biz keniş ve haqiqij sosmusabaqa ve udarniklik өtkerir ve partija ve hykymetnin bizge jyklegen vazifelerini, işçi ve kolxoznik xadimlerinin haqlь talablarьnь eda etermiz.

R. L. Linetskaja.

JASLI BƟJLE OLURMЬ?

Balьqlava. Byjyk Muskomja kөji „Krasnьj krьjm" kolxozь, bytyn kolxoznik qadьnlarnьn emeginden keregi kibi fajdalanmaq maqsadьnen kolxozda jasli caqьnda olqan 75 – 80-ge jaqьn balalarnь kөz өgyne alьb, aprel ajьnьn ortalarьnda bir jasli teşkil etdi.

Birinçide jaslinin bulьndьóqь binasь balalarnьn sajьsьna kөre son dereçe kycyk, bu evde jaş balalarnьn jaşamasьna hic bir tyrly mysaade olunmajaçaq qadar dьm, hava ve kyneş kөrmegen bir evdir. Azbarьnda ise şimdiki devirde hajvanlarqa bile hic bir tyrly jaşalmasь bile mysaade etilmegen jarьsь jьqьlqan bir axьr ve o axьr janьnda çajrap jatqan 5—10 araba kubre, balalar ise bysbytyn jьqьlajьm dep turqan axьr icinde ve kubreler ystynde ojnap kezeler.

Mьnda 70—80 bala olqan bir jaslide olqanь 3 adam calьşa. Onlar da өzlerinde zerre qadar mes'ylijet taşьmajlar. Balalar istegenleri kibi, istegen jerlerinde ojnaj, jollar icinde vaqьtlarьnь kecireler. Jaslide terbije işlerine kimse ehemijet bermej, Jaslide calьşqan 3 adam dan, jasli mydiri vaqtьnь anda-mьnda capqalamaq, balalarqa aşajt hazьrlamaqnen, terbijeçi ise qucaqьndaki jaş balasьnen, ycynçi bir qadьn ise jaslide balalarqa aş hazьrlamaqnen meşqullar. Balalar ise өz hallarьna bьraqьla.

Jaslide aşlarnьn kejfijetine kelinçe kolxoznьn 127 qozulь qojnь, 8 sьqьrь oldьqь halda jaslige 2 litr sytden zijade beril mej. Qalqan bytyn şejler de bundan zijade degil. Aşlarnьn kejfijeti son dereçe jaramaj.

Ajni zamanda jaslide olqan 70—80 bala icyn hepsi 20 kravat bar. Balarqa jatmaq kerek olsa bir kravatda 2—3 dane bala jatalar, Tөşek, jastьq, tөşek camaşьrь balalarqa urba kene de şunьn kibi ja hic de joq, jaxud da olsa da jetişmej.

Bu işlerge şimdige qadar ne kolxoz idaresi ve ne de partorg tarafьndan hic bir tyrly ehmijet berilmegen. Şimdi kolxozqa janь partorg kelmesi nen, ustabaş arqadaş birinçi nevbetde jasli işlerini sьrasьna qojmaqa jardьm etmelidir.

Kolxozda balalar jaslisine kelişken ve bytyn vaqьt bom -boş turqan pek gyzel bir ev bar. Bu evni kolxoz idaresi coqdan jaslige bermekni tyşyngen, lakin evni jalnьz bir aqlatmaq kerek. Kolxoz idaresi jcyn bu bir eki saatlik iş pek kyc olub kөryngen olsa kerek, ki aprel ajьndan ta bu vaqьtqa qadar devam etip kelgen jaslige şu evni aqlatьb beralmaqan. Bu işde birinçi nevbetde kolxoz reisinin byjyk qabahatь olsa da jasli mydiri Sefaje Ablaziz arqadaşnьn da pek suvuq baqqanь kөryle.

Açele bir vaqьtda byjyk sijasij ehmijetke malik olqan jaslini tam ma'nasьnen jasli adьnь taşьçaq kibi bir halqa ketirmek icyn kolxozda partorg Ustabaş arqadaş ve kolxoz reisi kerek olqan jardьmnь kөstermelidirler.

Elfije.

Balanь jaşlьqdan temizlikge alьşdьrьnьz.
El ve betini çuvmaq temizlikke ve balanь өz işlerini өzi japmaqa alьşdьra. Bet çuvulqan jer balanьn bojьna kөre ujdьrьlьb japьlmalь. Balanьn eli, beti saba, aqşam çyvulmalь. Aşdan evel her vaqьt balanьn elleri sabunnen çuvulmalь.

JASLI EVIMIZDEN GYZELDIR

(Gurzof kolxozьnьn jaslisi haqqьnda qьsqa bir ocerik)

— Reis jaslimiz kөjden uzaqdьr—dedi. Jaslige erzaq ve jemiş ketirgen arabaqa men de mindim. Kөjden cьqqanьmьz bajaqь vaqьt olsa da, lakin jasli daha kөrynmej. Jalьnьz uzaqdan bala davuşlarь kele. Araba ileriledikçe, sesler coqala, nihajet keniş azbardaki jeşil terekler arasьnda ojnaqan birinçi gruppa balalarь kөryne başladь. Araba qarşьsьna cьqqan bir qьzcьq tanьş arabaçьqa:

— Memet aqa bugyn bizge ne ketirdin, dөb soradь. O, arabadaki jaşciknin birisinde kiraz olqanьnь anlaqanь kibi quvana-qnvana arqadaşlrьna söjlemege capdь. Kolxozlarnьn balalarnьn qajdьnь cekib, syt, jaq, ve diger şejdlerden qajrь, mymkyn mertebede jemişde jollaqьnьna alьşьb qalqanlarьndan, balalar ojunlarьnь buzmaj devam eteler.

Osmancьq birazdan, medamki kiraz keldi, bugyn yjle aşьnda ycynçisine kampot pişeçekdir. Men kampot pek severim, o cij kirazdan fajdalьdьr. Jazda cij jemiş aş qarnьmьznь bozar, Reşide ablamьn ajtqanьnь unutmadьnmь dөb arqadaşlarьnen ajtьşa.

Jaslinin mydiri Reşide Umerova:

— Bu jasli başqa kөjlerdeki kibi degil, bizim jasli tөgerek kyn calьşa. Jasli 1929 senesinden berli calьşьb kele. Biz calьşmaqa barmaqanlarnьn balalarьnь qajtaramьz. 100 baladan 22 danesini bөjlelikle qajtardьq, şimdi 78 balamьz bar. Byjyk gruppadan 10 balanь kyzde mektebke bereçekmiz, onlar mektebke qadar terbijeni aldьlar.

Evinizde gyzelmi, joqsa mьnda gyzelmi? Syaline Xatiçecik „mьnda" dөb çevab bere. Elindeki ojunçaqlarьnь zornen kөterib jyrgen Asancьq da kynde janqan betini kөtererek qara kөzciklerini jьltьratdь. O da mьnda, mьnda, gyzel demek istej edi. Jasli balalarьnen iftixar, etken Reşide abla „menim balalarьm o, qadar alьşdьlar evlerine ketseler bile qajtьb keleler" dej.

Blalarnьn hic birisinin başьnda sac joq, hepsi jalьn ajaq, qьsqa ve jengil urbalar ile hava ve kyneşden fajdalanalar.

Bygyn mьnda çьjьşdьruv kete, bytyn jataq ve eşjalarnь azbarqa kyneşlemege cьqarqanlar. Odalar aqlanaçaqьndan bugyn yjle juqusь azbarda olaçaq. Balalar өz kravatlarьnь ve juqu saatьnь pek jaxşь bileler. Mejdan jarьq odalar icersinde adij taxtadan japьlqan raflarda her balaqa maxsus kөz olub, yzerinde adь jazьlь, janьnda torba ile urbalarь asьlь tura. Klub bir tamam balalarnьn japqan el işleri ve resimlerinen donatьlqan. Jaslinin kyn tertibi her balaqa belli. Aş, gezinti, juqu ve el işleri her kyn belli saatlerde tekrarlana.

Jasli mydiri Reşide arqadaş, bizim kolxoz jaslini bytyn kerekler ile te'min eter, hic bir şejden red etmez. Syt, jaq ne kerek ise bere şimdi bizim bir eksigimiz olsa o da kolxoz bizim aş pişiryvde yc jьllьq teçribesi olqan aşcьmьznь tytyn sacmaqa jardьmqa aldь daha jollamaj. Men hem aş hazьrlaj, hem de mydirelik japam. 78 balanь 5 adamqa tөgerek kyn baqmaq qolaj iş degil, kolxoz aşcьmьznь qajtarmalьdьr—dej.

Balalarnьn hepsine ojunçaq өleşdirib kelgen myrebbije:

— Bizim daha eksigimiz bar, radio ve pijaninamьz joq. Balalarnь ojnatmaq jьrlatmaq icyn mutlaqa ja pijanina jaxud da rajal kerek dedi.

Bu munasib istekler mutlaqa te'min olunmalьdьr.

Ajşe Kaşqa.

Redaktorь redaktorlьq hejeti,

Redaktorlьq hejeti azalarь:

Bekirova R., Çaferova M., Baqqal A.

1-я гостипография. г. Симферополь. Уполкрымлито „Б" № 152. Заказ № 1586. Тираж 1500

Fiyatı—40 kap.

„QADINLIQ
Sotsializm yolında"

ZURNALI ☭ OK VKP(b) ORGANI—
„QIRIMPARTIZDAT" NEŞRIYATI

„QADINLIQ SOTSIALIZM YOLINDA!" Qırımda maxsus emekdar qadınlıq edebiyatı olaraq meydanğa kelgen ilk bolşevik zurnalıdır.
Her işçi-kolxozçı qadın, her bir aktif qadın onın oquyıcısı ve yazıcısı olmalıdır.

„QADINLIQ SOTSIALIZM YOLINDA!" İşçi-kolxozçı qadınlarnın sijasij, umumij, texnikij bilgilerini artdıraçaq, onlarğa öz fikir ve anlarının artdırmağa jardım eteçek yaqın bir arqadaşdır.

„QADINLIQ SOTSIALIZM YOLINDA"

ZURNALI AJDA BIR KERRE CIQADIR

ZURNALĞA ABUNE YAZILUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektup pocta darqatıcılarının tarafından zurnalğa abune qabul olunur.

HER SELSAVET, KOLXOZ IDARESI, KOPERATIFLER ZURNALNIN DARQATILMASINA AMELIJ JARDIM KÖSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE YAZILUV FIYATI:
Yıllığı—4 r. 80 k. ▪ 6 ayılığı—2 r. 40 k.,
▪ 3 ayılığı—1 r. 20 kap. ▪ nusxası—40 kap.

Adres: Aqmesçid, Qırımpartizdat
„QADINLIQ SOTSIALIZM YOLINDA"
zurnalı idaresi.